

Základná škola s mater- skou školou

Ulica pod Chočom 550, 034 81

Lisková

TO SME MY

Školský vzdelávací program

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

TO SME MY

Vzdelávací program	ISCED 1 ISCED 2
Dĺžka štúdia	ISCED 1 4 roky ISCED 2 5 rokov
Stupeň vzdelania	SKKR 1 SKKR 2
Vyučovací jazyk	slovenský
Študijná forma	denná
Druh školy	základná škola

Názov školy	Základná škola s materskou školou Ulica pod Chočom 550, Lisková
Adresa	Ulica pod Chočom 550 034 81 Lisková
IČO	37813374
Riaditeľ školy	Ing. Renáta Galanová
Koordinátor pre tvorbu ŠkVP	Ing. Renáta Galanová
Ďalšie kontakty	telefón: 044/4351174 mobil: 0911 306 462 e-mail: skola@zsliskova.edu.sk

Zriaďovateľ	Obec Lisková
Adresa	Ulica pod Chočom 113 034 81 Lisková
Kontakty	Mgr. Alena Mydliarová – starostka obce mobil: 0905 450 999 e-mail: alena.mydliarova@liskova.sk

Platnosť dokumentu od

01. 09. 2015

ZMENY V ŠKVP

dátum zmeny	zmeny		platnosť
30.8.2016	Príloha č.3.,4.	Revidovanie učebných osnov 2. a 6. ročník	1.9.2016
30.8.2016	4.3.,4.4	Rámcový učebný plán 2. a 6. r	1.9.2016
30.8.2016	Príloha č.1,2	Skladba pg. zamestnancov a žiakov v šk.r. 2016/2017	1.9.2016
30.8.2016	Príloha č.6	Úprava koncepcie čitateľskej gramotnosti	1.9.2016
30.8.2016	Príloha č.8	Koncepcia prevencie obezity	1.9.2016
30.8.2016	2.2	SWOT analýza	1.9.2016
30.8.2016	2.5.2.2	Mediálna výchova	1.9.2016
28.8.2017	Príloha č.3.,4.	Revidovanie učebných osnov 3. a 7. ročník	1.9.2017
28.8.2017	4.3.,4.4	Rámcový učebný plán 3. a 7. r	1.9.2017
28.8.2017	Príloha č.1,2	Skladba pg. zamestnancov a žiakov v šk.r. 2017/2018	1.9.2017
28.8.2017	1.6	Dlhodobé projekty	1.9.2017
28.8.2017	Príloha č.9	Koncepcia prevencie extrémizmu a intorelan- cie	1.9.2017
28.8.2017	Príloha č.10	Koncepcia regionálnej výchovy	1.9.2017
28.8.2017	2.2	SWOT analýza	1.9.2017
28.8.2017	1.8.2	Materiálno-techn.vyba- venie	1.9.2017
30.8.2017	2.6	Úprava vzdelávania žia- kov so švvp	1.9.2017
28.8.2018	Príloha č.3.,4.	Revidovanie učebných osnov	1.9.2018

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM
 Základná škola s materskou školou, Ulica pod Chočom 550, 034 81 Lisková

		4. a 8. ročník	
28.8.2018	4.3.,4.4	Rámcový učebný plán 4. a 8. r	1.9.2018
28.8.2018	Príloha č.1,2	Skladba pg. zamestnan- cov a žiakov v šk.r. 2018/2019	1.9.2018
28.8.2018	1.6	Dlhodobé projekty	1.9.2018
28.8.2018	Príloha č.9	Koncepcia prevencie extrémizmu a intorelan- cie	1.9.2018
28.8.2018	Príloha č.10	Koncepcia regionálnej výchovy	1.9.2018
28.8.2018	2.2	SWOT analýza	1.9.2018
28.8.2018	1.8.2	Materiálno-techn.vyba- venie	1.9.2018
28.8.2019	Príloha č.4	Revidovanie učebných osnov 9. ročník	1.9.2019
28.8.2019	4.4	Rámcový učebný plán 9. r	1.9.2019
28.8.2019	Príloha č.1,2	Skladba pg. zamestnan- cov a žiakov v šk.r. 2019/2020	1.9.2019
28.8.2019	1.6	Dlhodobé projekty	1.9.2019
28.8.2019	Príloha č.9	Koncepcia prevencie extrémizmu a intorelan- cie	1.9.2019
28.8.2019	Príloha č.10	Koncepcia regionálnej výchovy	1.9.2019
28.8.2019	2.1	Ciele	1.9.2019
28.8.2019	2.2	Zameranie	1.9.2019
28.8.2019	1.8.2	Materiálno-techn.vyba- venie	1.9.2019
22.5.2020	3.1	Hodnotenie žiakov v čase mimoriadnej si- tuácie v šk. r.2019/20	22.5.2020

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM
 Základná škola s materskou školou, Ulica pod Chočom 550, 034 81 Lisková

24.8.2020	4.2	Poznámky	1.9.2020
24.8.2020	4.4	Rámcový učebný plán ISCED2	1.9.2020
24.8.2020	Príloha č.1, 2	Skladba pg. zamestnan- cov a žiakov v šk.r. 2020/2021	1.9.2020
24.8.2020	Príloha č.11	Koncepcia online	1.9.2020
26.8.2021	4.2	Poznámky	1.9.2021
26.8.2021	4.4	Rámcový učebný plán ISCED2	1.9.2021
26.8.2021	Príloha č.1, 2	Skladba pg. zamestnan- cov a žiakov v šk.r. 2021/2022	1.9.2021
24.8.2022	Dlhodobé projekty	Spolu múdrejší	1.9.2022
24.8.2022	Profil absolventa	Vypustené podľa §7, ods.4b	1.9.2022
24.8.2022	2.3	Podľa 223/2022	1.9.2022
24.8.2022	Hodnotenie pedagogic- kého zamestnanca	Vypustené podľa §7, ods.4h	1.9.2022
24.8.2022	4.2 k)	6. a 7. ročník	1.9.2022
24.8.2022	4.3	Rámcový učebný plán 2. stupeň	1.9.2022
24.8.2022	Príloha 1, 2	Pre šk.r. 2022/2023	1.9.2022
24.8.2022	Učebné osnovy 7. a 8.r	Dotácia ANJ, NEJ,GEG	1.9.2022
24.8.2023	4.2 k)	8. a 9. ročník	1.9.2023
24.8.2023	4.3	Rámcový učebný plán 2. stupeň	1.9.2023
24.8.2023	Príloha 1, 2	Pre šk.r. 2023/2024	1.9.2023
24.8.2023	Učebné osnovy 8. a 9.r	Dotácia ANJ, NEJ,GEG	1.9.2023

OBSAH

1.	Všeobecná charakteristika školy	9
1.1	Veľkosť školy.....	9
1.2	Charakteristika žiakov	9
1.3	Personálne zabezpečenie	9
1.3.1	Charakteristika pedagogického zboru	9
1.3.2	Personálne zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu.....	9
1.3.3	Zvyšovanie odbornosti pedagogických zamestnancov.....	10
1.4	Organizácia prijímacieho konania.....	10
1.5	Vydávanie dokladu o získanom vzdelaní.....	10
1.6	Dlhodobé projekty.....	11
1.7	Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi	11
1.8	Priestorové a materiálno-technické podmienky školy	12
1.8.1	Priestorové vybavenie	12
1.8.2	Materiálno-technické vybavenie učebných priestorov	13
1.9	Škola ako životný priestor	15
1.10	Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní.....	15
2.	Charakteristika školského vzdelávacieho programu.....	17
2.1	Pedagogický princíp školy (vlastné ciele výchovy a vzdelávania)	17
2.2	Zameranie školy a stupeň vzdelania.....	20
2.3	Organizácia vyučovania	21
2.4	Vzdelávacie oblasti a prierezové témy	21
2.4.1	Vzdelávacie oblasti a prierezové témy pre 1. stupeň.....	21
2.4.2	Vzdelávacie oblasti a prierezové témy pre 2. stupeň.....	28
2.4.3	Začlenenie prierezových tém.....	36
2.4.4	Osobnostný a sociálny rozvoj.....	36
2.4.5	Multikultúrna výchova	40
2.4.6	Environmentálna výchova	43
2.4.7	Mediálna výchova	47
2.4.8	Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke.....	51
2.4.9	Ochrana života a zdravia	51
2.4.10	Regionálna výchova a ľudová kultúra.....	52
2.4.11	Výchova k manželstvu a rodičovstvu.....	53

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

Základná škola s materskou školou, Ulica pod Chočom 550, 034 81 Lisková

2.5	Osobitosti a podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami	53
2.5.1	Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením	54
2.5.2	Výchova a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia	55
2.5.3	Výchova a vzdelávanie žiakov s nadaním.....	55
3.	Vnútorý systém kontroly a hodnotenia	57
4.	Školský učebný plán	59
5.	Prílohy.....	65

1. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

1.1 VEĽKOSŤ ŠKOLY

Základná škola s materskou školou v Liskovej (ďalej len „ZŠ s MŠ“) je škola s právnou subjektivitou, plnoorganizovaná s ročníkmi 1. – 9., zvyčajne po jednej triede.

V roku 2003 sa zo Základnej školy stala inštitúcia s právnou subjektivitou a v tom istom roku sa k nej pričlenila i materská škola. V súčasnosti pracujú obe tieto zložky ako jeden celok, aj keď sa nachádzajú v rozdielnych budovách.

1.2 CHARAKTERISTIKA ŽIAKOV

Počet žiakov navštevujúcich školu v danom školskom roku je uvedený v prílohe č.2. Väčšina žiakov je z Liskovej, po rozšírení školského obvodu školu navštevujú aj žiaci z obce Turík, tiež žiaci z Ružomberka a iných okolitých obcí.

V škole máme vytvorené podmienky i pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a žiakov s nadaním. Okrem školského poradcu pôsobí v našej škole aj špeciálny školský pedagóg a pedagogickí asistenti, ktorí so žiakmi pravidelne pracujú. Včasná diagnóza žiakov so zdravotným znevýhodnením a žiakov s nadaním sa uskutočňuje v spolupráci s CPPP a P.

1.3 PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE

1.3.1 Charakteristika pedagogického zboru

V našej škole pracuje v priemere 20 pedagogických zamestnancov - učitelia, pedagogickí asistenti, školský špeciálny pedagóg a vychovávateľky ŠKD (aktuálny školský rok – pozri príloha). Vedenie ZŠ s MŠ tvorí riaditeľ a jeho zástupca. Súčasťou širšieho vedenia školy sú vedúci MZ a PK a školský poradca. V škole tiež pracujú koordinátor informatizácie, koordinátor výchovy k manželstvu a rodičovstvu, koordinátor environmentálnej výchovy, koordinátor čitateľskej gramotnosti, koordinátor finančnej gramotnosti, koordinátor regionálnej výchovy. V škole pracujú aj 5 nepedagogickí pracovníci (školník, upratovačky a administratívna pracovníčka/ekonomka).

Pedagógovia školy predstavujú odborne i pedagogicky kvalifikovaný a profesionálny pedagogický zbor, ktorý má snahu ďalej odborne a profesijne rásť, využívať možnosti ďalšieho vzdelávania a zvyšovania kvalifikácie a odbornosti s cieľom zvyšovať úroveň a kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu.

1.3.2 Personálne zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu

Personálne zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu vyplýva z platnej legislatívy a podmienok školy:

- a) vedúci pedagogickí zamestnanci
 - riaditeľka školy
 - zástupkyňa riaditeľky školy pre ZŠ

- zástupkyňa riaditeľky školy pre MŠ
- b) pedagogickí zamestnanci
 - začínajúci pedagogický zamestnanec
 - samostatný pedagogický zamestnanec
 - pedagogický zamestnanec s I. atestáciou
 - pedagogický zamestnanec s II. atestáciou
 - pedagogický asistent
 - školský špeciálny pedagóg

1.3.3 Zvyšovanie odbornosti pedagogických zamestnancov

Vo vzťahu k cieľom je zabezpečenie zvyšovania odbornosti učiteľov vzdelávaním, predovšetkým v oblasti čitateľskej a matematickej gramotnosti, moderných a inovatívnych metód vyučovania.

Podrobne je vzdelávanie pedagogických zamestnancov rozpracované v Pláne profesijného rozvoja.

1.4 ORGANIZÁCIA PRIJÍMACIEHO KONANIA

V zmysle zákona 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa povinná školská dochádzka začína začiatkom školského roka, ktorý nasleduje po dni, keď dieťa dovŕši 6. rok a dosiahne školskú spôsobilosť. Ak dieťa splnilo podmienky na začatie povinnej školskej dochádzky, zapíše ho zákonný zástupca do spádovej školy alebo inej školy podľa vlastného výberu. Na základné vzdelávanie možno výnimočne prijať dieťa, ktoré nedovŕšilo 6. rok, a to vždy po vyjadrení príslušného poradenského zariadenia a všeobecného lekára pre deti a dospelých.

O prijatí dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a poradenského zariadenia.

Zápis prvákov do ZŠ s MŠ Lisková prebieha v termíne podľa ustanovení VZN Obce Lisková, oznam o zápise je zverejnený na stránkach školy a informačnej tabuli v ZŠ a MŠ.

V rámci zápisu deti preukazujú nielen školskú zrelosť: matematické predstavy, jazykovú zručnosť, ale aj svoje osobnostné kvality.

1.5 VYDÁVANIE DOKLADU O ZÍSKANOM VZDELANÍ

Úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre prvý stupeň školy žiak získa primárne vzdelanie / SKKR 1. Na vysvedčení v štvrtom ročníku sa do doložky uvedie: "Žiak získal primárne vzdelanie".

Úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň školy získa žiak nižšie stredné vzdelanie poskytované základnou školou / SKKR 2. Na vysvedčení sa do doložky uvedie: "Žiak získal nižšie stredné vzdelanie".

Ak žiak ukončí plnenie povinnej školskej dochádzky v nižšom ročníku ako deviatom ročníku, na vysvedčení z príslušného ročníka sa mu do doložky uvedie: "Žiak získal primárne vzdelanie".

1.6 DLHODOBÉ PROJEKTY

Škola sa zapája do rôznych projektov:

Zelená škola – na škole pokračoval program, v ktorom sa environmentálna výchova prepája s konkrétnymi praktickými krokmi vedúcimi žiakov k šetrnejšiemu prístupu voči životnému prostrediu.

Recyklohry – environmentálna výchova prepája s konkrétnymi praktickými krokmi vedúcimi žiakov k šetrnejšiemu prístupu voči životnému prostrediu v oblasti zberu elektroodpadu.

Projekt Filipkovi kamaráti – celoročný cyklus prednášok a aktivít v spolupráci s Health centrom v Ružomberku o zdravom životnom štýle.

Škola podporujúca zdravie – certifikát získaný v roku 1998.

Moja familia – projekt na rozvoj finančnej gramotnosti pre žiakov nižšieho stredného vzdelávania, v ktorom sa prepoja matematické zručnosti s praktickým využitím vo sfére financií s využitím IKT.

Pomáhajúce profesie – projekt na zlepšenie kvality výchovy a vzdelávanie žiakov so špecifickými výchovno–vzdelávacími potrebami.

Spolu múdrejší – projekt na zlepšenie výsledkov výchovy a vzdelávanie žiakov, škola sa zapojila do projektov Spolu múdrejší 1, 2, 3.

1.7 SPOLUPRÁCA S RODIČMI A INÝMI SUBJEKTMI

Efektívna spolupráca školy a rodiny je založená na vzájomnej dôvere.

Vytvára sa úzkou spoluprácou:

- s Radou školy;
- OZ KAMKA;
- pravidelnými stretnutiami s rodičmi na rodičovských stretnutiach a konzultačných hodinách pre rodičov;
- so zriaďovateľom – spolupráca v rámci organizácie športových a kultúrnych podujatí a pod. a s jednotlivými zložkami z obce;
- s CVČ – zapájame sa do súťaží a olympiád, ktoré organizuje CVČ Elán v Ružomberku;
- spolupráca s odbornými poradenskými zariadeniami v Ružomberku a v Liptovskom Mikuláši a inými odbornými poradenskými centrami.
- SZUŠ Jánoš – výtvarné, hudobné a tanečné odbory;

- Krízové centrum Prerod v Ružomberku – prednášky v oblasti protidrogovej prevencie a iných prevencií;
- NIVaM – zastrešuje ďalšie odborné vzdelávanie pedagogických zamestnancov;
- PZ Liptovská Teplá a Ružomberok – organizovanie prednášok a besied;
- Mondi SCP v oblasti environmentálnej výchovy;
- okolité školy.

1.8 PRIESTOROVÉ A MATERIÁLNO-TECHNICKÉ PODMIENKY ŠKOLY

Budova školy prešla rekonštrukčnými zmenami, čo pozitívne ovplyvnilo priestorové podmienky školy.

Budova má prízemie a dve poschodia. Na prízemí sa nachádzajú šatne, administratívne priestory, kabinet a triedy 1. stupňa. Na prvom poschodí sa nachádzajú triedy, odborné učebne a kabinety 2. stupňa. Na druhom poschodí sa nachádzajú odborné učebne, školský klub a školská knižnica. V areáli ZŠ je tiež telocvična, klzisko, viacúčelové ihriská, rozbehová dráha, fitnes ihrisko a školský náučný park. Budova MŠ a ŠJ sa nachádza mimo areálu ZŠ, ako aj školské dielne, ktoré sú v prenajatých priestoroch.

V súčasnosti má škola dve učebne informatiky, učebňu výtvarnej výchovy, prírodovednú učebňu, učebňu cudzích jazykov, učebňu slovenského jazyka a spoločensko - vednú učebňu a veľkú samostatnú miestnosť pre ŠKD. V priestoroch školy sa nachádza školská knižnica a čitateľský kútik. Vybavenie kabinetov a učební je podľa finančných možností obnovované a dopĺňané učebnými pomôckami a didaktickou technikou. Naším zámerom je vytvoriť v spoločných priestoroch a v areáli školy relaxačné zóny, slúžiace pre žiakov a učiteľov nielen k oddychu, ale aj na neformálne stretávanie sa a vzájomnú diskusiu.

Škola má vlastnú telocvičňu.

V budúcnosti je potrebné zatepliť budovu telocvične a pristaviť školské dielne.

V škole sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje v triedach, odborných učebniach a ďalších zariadeniach.

1.8.1 Priestorové vybavenie

a) pre manažment školy

- riaditeľňa;
- mzdová účtáreň;

b) pre pedagogických zamestnancov školy

- zborovňa;
- kabinety pre učiteľov;

c) pre zamestnancov poskytujúcich odborné služby a pomoc pedagógom

- miestnosť pre špeciálneho pedagóga;

d) pre nepedagogických zamestnancov školy

- miestnosť pre upratovačky
- miestnosť pre školníka;

e) hygienické priestory

- sociálne zariadenia pre žiakov a zamestnancov;
- šatne;

f) odkladacie a úložné priestory

- pre učebné pomôcky;
- didaktickú techniku;
- skladové priestory;
- archív;

g) informačno-komunikačné priestory

- čitateľský kútik;
- školská knižnice;
- relaxačné zóny;

h) učebné priestory (interné/externé)

- učebne;
- odborné učebne;
- telocvična;
- školské ihrisko;
- školské dielne;
- priestory pre školský klub detí;

i) spoločné priestory

- školská jedáleň;
- areál školy;

Priestor pre riešenie zdravotných problémov je vytvorený v priestoroch ŠKD.

1.8.2 Materiálno-technické vybavenie učebných priestorov

V škole sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje v 7 bežných učebniach, odborných učebniach - učebňa prírodovedných predmetov, počítačová učebňa č. 1 (multimediálna učebňa), počítačová učebňa č. 2, jazyková učebňa, učebňa slovenského jazyka, spoločensko-vedná učebňa, učebňa výtvarnej výchovy; v telocvični a školských dielnach.

Učebňa

učebňa	
učiteľský stôl a stolička	podľa počtu učební
školské lavice a stoličky	podľa počtu žiakov
skriňa	v každej učebni
didaktické pomôcky (podľa predmetov)	podľa potreby
školská tabuľa	v každej učebni
magnetická tabuľa	v každej učebni
zdroj napätia a prúdu	v každej učebni
Wi-Fi router, pripojenie na internet	v každej učebni

interaktívna tabuľa	15
dataprojektor	13
audio prehrávač	6

Telocvična

telocvična	
rebrina	4
tyč na šplhanie	3
lano na šplhanie	0
kruhy	1
hrazda	1
lavička	6
švédska debna	2
žinenka	10
koza	2
mostík	2
nízka kladina	1
lopty	podľa potreby
kriketová, tenisová loptička	podľa potreby
fitlopty	podľa potreby
futbalová/hádzanárska brána	2
volejbalová konštrukcia a sieť	1
basketbalové koše	2
CD (DVD) prehrávač s reproduktormi	1
didaktické pomôcky (obrazový materiál, videozáznamy, dataprojektor, počítač, netradičné náčinie a.i.)	podľa potreby
skrinka pre audiovizuálnu techniku)	1

Multimediálna učebňa

multimediálna učebňa PC1	
učiteľský stôl a stolička	1
školské lavice a stoličky	25
skriňa	1
interaktívna tabuľa	1
didaktické pomôcky	podľa potreby
dataprojektor	1
PC/notebook	24
reproduktory, slúchadlá	24
ozvučenie, Hi-Fi technika	2
multifunkčné zariadenia	1

USB kľúč/externý disk	1
digitálny fotoaparát/kamera	1 / 1
prístup na internet	24

1.9 ŠKOLA AKO ŽIVOTNÝ PRIESTOR

Priestorové podmienky školy sú vyhovujúce, spĺňajú kritéria z hľadiska hygieny, vybavenia a bezpečného priestoru pre žiakov a zamestnancov.

Však s ohľadom na potreby modernizácie výchovno-vzdelávacieho procesu sa zameriame na vytvorenie ďalších tematicky zameraných odborných učební, relaxačných zón v spoločných priestoroch ako aj v areáli školy a vybudovanie odkladacích priestorov pre pomôcky žiakov.

Školu tiež skrášľujú práce žiakov, diplomy z úspešnej reprezentácie školy, náučné nástenné mapy a informačné panely.

V areáli školy je vybudovaný priestor pre výchovno-vzdelávaciu činnosť v náučnom parku s altánkom. Rozvoj pohybových zručností žiakov podporujú športoviská, okrem telocvične aj viacúčelové ihriská, fitness ihrisko, rozbehová dráha, doskočisko a možnosť klziska v zimných mesiacoch.

Voľnočasové aktivity žiakov je možné uskutočňovať aj v priestoroch ŠKD a čitateľskom kútiku.

1.10 PODMIENKY NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

V zmysle zákona 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, §152 ods. a-e, §153 sa škola snaží o maximálne bezpečné a zdravie vyhovujúce podmienky v priestoroch na vyučovanie, poučuje žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, pravidelne školení zamestnancov školy, zabezpečuje pravidelné kontroly BOZP a odstraňovanie nedostatkov podľa výsledkov odborných prehliadok. Žiaci majú svoje povinnosti z uvedenej oblasti zakomponované aj v školskom poriadku a sú s nimi oboznámení vždy na začiatku školského roka, nielen na triednických hodinách ale aj na jednotlivých premetoch, kde sa to vyžaduje, tiež pred exkurziami, výletmi a pod.

Zamestnanci školy majú svoje povinnosti z uvedenej oblasti zakomponované v pracovnom poriadku a pracovných náplniach.

Vhodný režim vyučovania s rešpektovaním hygieny učenia, zdravého prostredia učební a ostatných priestorov školy podľa platných noriem (svetlo, teplo, hlučnosť, čistota, vetranie, hygienické vybavenie priestorov, primeraná veľkosť sedacieho a pracovného nábytku) vychádza z prevádzkového poriadku školy.

O organizovaní výchovno-vzdelávacej mimoškolskej činnosti sú rodičia oboznámení prostredníctvom informovaného súhlasu zákonného zástupcu žiaka.

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

Základná škola s materskou školou, Ulica pod Chočom 550, 034 81 Lisková

Škola má zmluvný vzťah s bezpečnostným technikom, ktorý vedie príslušnú agendu a dohliada na bezpečný chod školy ako aj so povinnou zdravotnou službou. V prípade úrazu žiakov škola využíva komerčne pripoistenie.

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

V zmysle §5, ods. 3 a 4 písmena a) a b) zákona 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje podľa ŠVP a ŠkVP.

ŠkVP vychádza z vízie školy a poslania výchovy a vzdelávania. Jeho zámerom je pomenovať ciele výchovno-vzdelávacieho procesu v našej škole, určiť metódy, formy a prístupy.

ŠkVP je zameraný na rozvoj poznávacích (kognitívnych) kompetencií, interpersonálnych (sociálnych) kompetencií a afektívnych (emocionálnych) kompetencií žiakov školy.

2.1 PEDAGOGICKÝ PRINCÍP ŠKOLY (VLASTNÉ CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA)

Vízia školy:

Chceme byť škola, ktorá dá šancu každému žiakovi, aby sa rozvíjal podľa svojich schopností a bolo mu umožnené zažiť úspech.

Chceme zabezpečiť kvalitnú prípravu žiakov v jednotlivých vzdelávacích oblastiach so zreteľom na možnosti školy, vychovávať žiakov zodpovedných, morálne vyspelých a slobodných.

Ciele školy:

Vzdelávacie ciele školy sú stanovené podľa jednotlivých vzdelávacích oblastí a stupňa vzdelania.

Ciele výchovy a vzdelávania na 1. stupni

Jazyk a komunikácia:

- Slovenský jazyk a literatúra

Žiak si osvojí základy písanej reči, základné pravidlá pravopisu. Žiak získa kompetencie v oblasti čitateľskej gramotnosti od úrovne naivného čitateľa k čítaniu s porozumením.

- Anglický jazyk

Žiak na konci 1. Stupňa dosiahne komunikačnú úroveň A1.1 podľa spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky.

Matematika a práca s informáciami:

- Matematika

Žiak získa základy matematickej gramotnosti v súlade s obsahovým štandardom predmetu na úrovni aplikácie podľa Bloomovej taxonómie kognitívnych cieľov.

- Informatika

Žiak získa základy digitálnej gramotnosti, zoznámi sa s používaním počítača a aplikácií primeraných veku.

Človek a príroda:

- Prvouka

Žiak na konci 2. ročníka získa základy prírodovednej gramotnosti podľa štandardov.

- Prírodoveda

Žiak na konci 1. stupňa získa prírodovedné kompetencie na úrovni porozumenia zákonitosti prírodovedných procesov a ich aplikáciu v praktickom živote.

Človek a spoločnosť:

- Vlastiveda

Žiak získa vedomosti o Slovensku, svojom regióne v rozsahu vzdelávacieho štandardu ISCED1 na úrovni zapamätania.

Človek a hodnoty:

- Náboženská výchova

Žiak získa kľúčové kompetencie pri uplatňovaní základných životných hodnôt, postojov a konania v súlade s kresťanským učením cirkvi na úrovni zapamätania.

- Etická výchova

Žiak získa orientáciu v základných hodnotách a normách správania sa v spoločnosti na úrovni aplikácie.

Človek a svet práce:

- Pracovné vyučovanie

Žiak získa kompetencie v oblasti základných pracovných ľudských činností na úrovni produktivity a kreativity.

Umenie a kultúra:

- Výtvarná výchova

Žiak získakompetencie v používaní vyjadrovacích prostriedkov vizuálnej kultúry na úrovni produktivity a kreativity.

- Hudobná výchova

Žiak získa základné hudobné kompetencie dieťaťa mladšieho veku a rozvíja si kultúrny hlasový, rečový prejav a emocionálny hudobný vkus.

Zdravie a pohyb:

- Telesná a športová výchova

Žiak získa poznatky o vplyve pohybu na zdravie a o zásadách hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti, nadobudne pozitívny vzťah k pohybu a získa základné pohybové zručnosti.

Ciele výchovy a vzdelávania na 2. stupni

Jazyk a komunikácia:

- Slovenský jazyk a literatúra

Žiak na konci deviateho ročníka získa kompetencie v oblasti čitateľskej gramotnosti a práce s textom na úrovni rozvíjania interpretácie podľa PISA.

- Anglický jazyk

Žiak dosiahne komunikačnú úroveň A2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) na konci nižšieho stredného vzdelávania.

- Nemecký jazyk

Žiak dosiahne komunikačnú úroveň A1 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) na konci nižšieho stredného vzdelávania.

Matematika a práca s informáciami:

- Matematika

Žiak získa matematickú zručnosť v matematických oblastiach podľa ISCED2 na úrovni aplikácie postupov a pravidiel v rutinných úlohách, v nových a reálnych situáciách, zručnosť

orientácie v tabuľkách a grafoch a zručnosť interpretovať a posúdiť realnosť výsledku vhodnými nástrojmi.

- Informatika

Žiak získa základné zručnosti a techniky používané pri práci s údajmi a pri tvorbe algoritmov a výpočtových procesov vo všetkých znalostných dimenziách kognitívneho procesu podľa

- Finančná gramotnosť

Žiak získa základné zručnosti v oblasti financií v prepojení na prax.

Človek a príroda:

- Biológia

Žiak získa základné prírodovedné vedomosti a praktické zručnosti zo živej a neživej prírody v rozsahu vzdelávacieho štandardu ISCED2 daného predmetu na úrovni 2 prírodovednej gramotnosti podľa PISA.

- Fyzika

Žiak získa základné fyzikálne vedomosti a praktické zručnosti v rozsahu vzdelávacieho štandardu ISCED2 daného predmetu na úrovni 2 prírodovednej gramotnosti podľa PISA.

- Chémia

Žiak získa základné chemické vedomosti a praktické zručnosti z anorganickej a organickej chémie v rozsahu vzdelávacieho štandardu ISCED2 daného predmetu na úrovni 2 prírodovednej gramotnosti podľa PISA.

Človek a spoločnosť:

- Geografia

Žiak získa základné geografické vedomosti a praktické zručnosti o Zemi v rozsahu vzdelávacieho štandardu ISCED2 na úrovni aplikácie podľa Bloomovej taxonómie kognitívnych cieľov.

- Dejepis

Žiak získa vedomosti zo slovenských a svetových dejín v súlade s obsahovým štandardom predmetu na úrovni aplikácie podľa Bloomovej taxonómie kognitívnych cieľov.

- Občianska náuka

Žiak získa kľúčové kompetencie v rámci sociálneho a občianskeho povedomia rozvojom kognitívnych činností podľa Bloomovej taxonómie.

Človek a hodnoty:

- Náboženská výchova

Žiak získa kľúčové kompetencie pri uplatňovaní základných životných hodnôt, postojov a konania v súlade s kresťanským učením cirkvi na úrovni aplikácie.

- Etická výchova

Žiak získa orientáciu v základných hodnotách a normách správania sa v spoločnosti na úrovni aplikácie v súlade s obsahovým štandardom predmetu.

Človek a svet práce:

- Technika

Žiak získa kompetencie v oblasti rôznych ľudských činností na úrovni produktívnej kreativity podľa klasifikácie úrovni tvorivosti.

Umenie a kultúra:

- Výtvarná výchova

Žiak získa kompetencie v používaní vyjadrovacích prostriedkov vizuálnej kultúry na úrovni produktivity a kreativity v súlade s obsahovým štandardom predmetu.

- Hudobná výchova

Žiak získa základné hudobné kompetencie podľa ISCED2 a rozvíja si kultúrny hlasový, rečový prejav a emocionálny hudobný vkus.

Zdravie a pohyb:

- Telesná a športová výchova

Žiak získa pohybové kompetencie na úrovni 5 podľa taxonómie cieľov M. Simpsona v psychomotorickej oblasti.

Výchovne ciele školy budeme rozvíjať prostredníctvom kompetencií:

- sociálne a personálne– spoznávať a hodnotiť seba samého, poznať svoje dobré a slabšie stránky, byť sám sebou (mať sebaúctu a sebadôveru), byť zodpovedný za svoje učenie;
- komunikačné– viesť rozhovor, diskutovať, aktívne počúvať, uznať iných a spolupracovať, slušne sa dožadovať svojich práv, prevziať zodpovednosť za úlohu v skupine, vedieť sa dohodnúť a dodržiavať dohodnuté pravidlá;
- tvorivo a kriticky riešiť problémy – ústne a písomne sa vyjadrovať, vysvetľovať, čítať s porozumením, vyhľadávať a používať informácie a to aj v cudzom jazyku;
- využívať moderné informačné technológie – využívať bezpečne informačné zdroje a technológie na užívateľskej úrovni pri učení a prezentácii sa;
- schopnosť uplatňovať občianske a demokratické princípy – uplatňovať demokratické princípy, chrániť život a životné prostredie.

Ciele budeme naplňovať prostredníctvom:

- výchovno-vzdelávacieho procesu
- rozšírením hodinových dotácií na cudzie jazyky, slovenský jazyk (čitateľská gramotnosť), matematiku (matematická a finančná gramotnosť),výtvarnú výchovu (aktívita a kreativita), telesnú a športovú výchovu (pohybová kultúra a zdravie), biológiu (ochrana životného prostredia), v geografii, vlastivede a dejepise podporíme regionálnu výchovu;
- školského časopisu Školáčik;
- mimoškolskej a záujmovej činnosti;
- kultúrnych programov;
- športových podujatí;
- projektovou činnosťou;
- exkurzií;
- súťaží.

2.2 ZAMERANIE ŠKOLY A STUPEŇ VZDELANIA

Poslanie našej školy

Sme jediná škola v obci, preto chceme žiakom poskytnúť všeobecné vzdelanie. Chceme žiakom poskytnúť rozvoj v každej oblasti podľa ich nadania a potrieb v súlade s kultúrou a tradíciami regiónu.

Zameranie našej školy vychádza najmä zo silných stránok školy. ŠkVP je prispôsobený skladbe žiakov, je zostavený tak, aby bol v maximálnej miere využitý potenciál pedagógov a materiálno-priestorové vybavenie školy.

Naša škola poskytuje základné vzdelanie všeobecného charakteru žiakom 1. a 2. stupňa.

Primárne vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu pre 1. stupeň základnej školy, nižšie stredné vzdelanie 2. stupňa základnej školy. Doklad o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou, ktoré je podmienkou pre ďalšie vzdelávanie na vyššom stupni.

2.3 ORGANIZÁCIA VYUČOVANIA

Organizácia výchovno-vzdelávacej činnosti je realizovaná v zmysle vyhlášky MŠ SR č.223/2022 Z.z. o základnej škole a o zmene a doplnení niektorých zákonov nasledovne:

- vyučovanie začína o 7,45 hod.;
- 7. vyučovacia hodina začína popoludní o 14,00 hod.;
- počet vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch a predmetoch ustanovujú učebné plány ŠkVP;
- proces výchovy a vzdelávania v škole sa uskutočňuje podľa rozvrhu hodín, ktorý je zverejnený;
- rozvrh hodín určuje riaditeľka školy po prerokovaní pedagogickou radou;
- výchovno-vzdelávacia činnosť je organizovaná aj formou exkurzií, projektov, seminárov a pod.;
- vyučovacia hodina trvá 45 minút;
- malé prestávky sú desaťminútové, veľká prestávka nasleduje po druhej vyučovacej hodine v trvaní 20 minút, obedňajšia prestávka trvá 45 minút, prestávka medzi 7. 8. hodinou je v trvaní 5 minút.

2.4 VZDELÁVACIE OBLASTI A PRIEREZOVÉ TÉMY

2.4.1 Vzdelávacie oblasti a prierezové témy pre 1. stupeň

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, ktoré zabezpečujú nadväznosť a previazanosť obsahu jednotlivých vyučovacích predmetov, umožňujú rozvíjať medzipredmetové vzťahy.

2.4.1.1 Vzdelávacie oblasti pre 1. stupeň

vzdelávacia oblasť	predmety
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra Anglický jazyk
Matematika a práca s informáciami	Matematika Informatika
Človek a príroda	Prvouka Prírodoveda

Človek a spoločnosť	Prvouka Vlastiveda
Človek a hodnoty	Etická výchova Náboženská výchova
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie
Umenie a kultúra	Hudobná výchova Výtvarná výchova
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova

Jazyk a komunikácia

Vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia tvoria učebné predmety slovenský jazyk a literatúra a anglický jazyk.

Jazyk sa chápe ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka, ako nástroj myslenia a komunikácie a ako prostriedok vyjadrovania emócií. Vzdelávanie preto vedie k vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku na získavanie a odovzdávanie informácií, k zvyšovaniu jazykovej kultúry ústnych i písomných jazykových prejavov žiakov a k rozvíjaniu čitateľských kompetencií zameraných na príjem textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu a hodnotenie.

Špecifickou zložkou slovenského jazyka je literatúra, ktorej základom je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií.

Matematika a práca s informáciami

Matematika na 1. stupni základnej školy rozvíja u žiakov matematické myslenie, ktoré je potrebné pri riešení rôznych problémov v každodenných situáciách, pripravuje ich na samostatné získavanie a aplikáciu poznatkov. Na veku primeranej úrovni rozvíja logické a kritické myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémových úloh (aj v spolupráci v skupine) a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov umožní všetkým žiakom na 1. stupni získať základy digitálnej gramotnosti. Cieľom je zoznámiť sa s používaním počítača a možnosťami jeho využitia v každodennom živote. Prostredníctvom aplikácií primeraných veku žiaci získajú základné zručnosti v používaní počítača. Využitím vhodných tém z ostatných predmetov sa zoznáma s možnosťami kreslenia, tréningu počítania, písania a ďalšími najtypickejšími druhmi aplikácií.

Človek a príroda

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda obsahuje problematiku vzdelávania spojenú so skúmaním prírody. V tejto oblasti žiaci dostávajú príležitosť poznávať prírodu ako systém, ktorého súčasťou sú vzájomné premeny. Na takomto poznaní je založené aj pochopenie dôležitosti prírodnej

rovnováhy pre existenciu živých sústav, vrátane človeka. Prírodovedné predmety svojím činným a bádateľským charakterom výučby umožňujú žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam prírodných procesov, a tým si uvedomovať aj užitočnosť prírodovedných poznatkov a ich aplikáciu v praktickom živote.

Cieľom vzdelávania prostredníctvom obsahu tejto oblasti je porozumieť prírodným aspektom vplývajúcim na život človeka a vedieť vysvetliť prírodné javy vo svojom okolí, zaujímať sa o prírodu a dianie v nej, získať informácie o prírode a jej zložkách nielen z rôznych zdrojov, ale najmä prostredníctvom vlastných pozorovaní a experimentov.

Postupné objavovanie sveta žiakmi je predmetom prírodovedy, ale aj prvouky prostredníctvom jej prírodovednej časti.

Človek a spoločnosť

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť obsahuje problematiku spojenú s postupným utváraním predstáv o priestore (bezprostredné miesto života) a čase (ročné obdobie, historické obdobie). Žiaci sa oboznamujú so spoločenským prostredím. Všímajú si svoje okolie, ľudí, kultúru, históriu, a to všetko vo vzájomných väzbách. Vytvára sa v nich záujem o krásy prírody, aj ľudské diela v blízkom či vzdialenejšom okolí. V tomto veku sú žiaci prirodzene zvedaví, hľadajú príčiny fungovania spoločnosti. Postupné oboznamovanie sa so spoločenskými javmi sa realizuje spôsobom, ktorý u žiakov rozvíja aj procesnú stránku objavovania a skúmania. Dôležité je, aby žiak vnímal zmeny vo svojom okolí, pochopil ich a snažil sa ich vysvetliť.

Výučba je postavená na pozorovacích a výskumných aktivitách, ktorých cieľom je riešenie problémov na základe osobných skúseností žiakov a úrovne ich kognitívnych schopností. Vzdelávacie činnosti sú zamerané na podnecovanie zvedavosti a skúmanie javov v bezprostrednom okolí žiaka. Postupné objavovanie sveta žiakmi je predmetom nielen vlastivedy, ale aj prvouky (spoločenskovedná časť). Vytvorenie spoločného predmetu, spájajúceho prírodovednú a spoločenskovednú zložku, však podporuje také tematické aktivity, v ktorých sa rozvíjajú vedomosti a spôsobilosti v oboch vzdelávacích oblastiach.

Človek a hodnoty

Hlavnou úlohou tejto vzdelávacej oblasti je aktívne sa podieľať na formovaní osobnosti žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a univerzálne ľudské hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale účinne podporuje pochopenie a zvnútorňovanie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade.

Obsah vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty sa v primárnom vzdelávaní realizuje v povinnej voliteľných vyučovacích predmetoch etická výchova a náboženská výchova.

Predmet etická výchova sa zameriava na výchovu k prosociálnosti. Zvlášť dôležité na tomto stupni vzdelávania je venovať potrebný čas rozvíjaniu sebaúcty žiakov a úcty k iným, rozvoju sociálnych zručností orientovaných na interpersonálne vzťahy žiakov a na zvyšovanie ich odolnosti voči negatívnym sociálno-patologickým, či amorálnym vplyvom, ktoré stále viac zasahujú nižšie vekové kategórie žiakov.

Základným cieľom predmetu náboženská výchova, je pomôcť žiakovi zodpovedne myslieť, emocionálne sa prejavovať a správať vzhľadom na osobne žité náboženstvo a vieru. Predmet

napomáha rozvíjať vzťah k Bohu, reflektuje otázku významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem konania človeka a dáva odpoveď na základe zjavenia a viery cirkvi. Umožňuje urobiť osobné rozhodnutia vo vzťahu k iným konfesiam a náboženstvám, podporuje pochopenie a toleranciu voči rozhodnutiam druhých. Motivuje k osobnému náboženskému životu a k zodpovednému konaniu v cirkvi a v spoločnosti.

Človek a svet práce

V primárnom vzdelávaní vzdelávacia oblasť obsahuje návrhy pracovných činností a pracovných postupov, ktorými sú žiaci vedení k získaniu základných zručností z rôznych oblastí ľudskej práce.

Do vzdelávacej oblasti patrí vyučovací predmet pracovné vyučovanie, ktorý sa zameriava na vytváranie praktických pracovných návykov žiakov, čím sa dopĺňa ich základné vzdelanie. Žiaci sa tak stretávajú s dôležitou zložkou nevyhnutnou pre uplatnenie sa človeka v reálnom živote a na trhu práce. Spoznávajú a využívajú technické materiály, konštruujú, spoznávajú základy stravovania a prípravy jedál, ľudové tradície a remeslá, povolania a získavajú prvé skúsenosti zo sveta práce.

Umenie a kultúra

Vzdelávacia oblasť vytvára priestor pre pochopenie významu kultúry a umenia v živote človeka a spoločnosti. Učí žiaka vnímať a chápať hodnoty umenia, kultúry a kultúrnej tradície a vyjadrovať sa rôznymi umeleckými prostriedkami vizuálneho, dramatického, hudobného umenia, písaného a hovoreného slova. Primerane veku formuje samostatné a zodpovedné postoje žiakov k súčasnej kultúrnej ponuke, rozvíja ich kritické myslenie najmä vo vzťahu k masmédiám. Prostredníctvom tematických celkov zameraných na kultúrnu tradíciu a dedičstvo sa žiak oboznamuje s kultúrnou tradíciou svojho regiónu, národa, krajiny, čím sa u neho rozvíja povedomie kultúrnej identity, ale súčasne aj interkultúrne kompetencie.

V primárnom vzdelávaní je cieľom kontinuálne rozvíjať vrodené a prirodzené predpoklady žiakov a pozitívne stimulovať sklony k hravosti a spontánnosti. Obsah vzdelávacej oblasti je realizovaný prostredníctvom vyučovacích predmetov výtvarná a hudobná výchova. Výtvarná výchova vedie žiaka k spoznávaniu súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, vizuálnej kultúry a kultúrnej tradície svojho regiónu, národa a krajiny. Obsah predmetu je členený do tematických celkov, ktoré kladú dôraz na rozvoj predstavivosti a fantázie, pozorovacích a vyjadrovacích schopností a zručností pri práci s nástrojmi a materiálmi. Prostredníctvom tvorivých výtvarných činností a aktivít žiak získava príležitosti na uplatnenie fantázie a predstavivosti, a tým aj priestor pre vlastnú sebarealizáciu. Hudobná výchova prostredníctvom hudobných činností rozvíja základné hudobné kompetencie žiaka a usiluje sa o vytvorenie kladného vzťahu k hudbe a hudobnému umeniu.

Zdravie a pohyb

Vzdelávacia oblasť poskytuje v primárnom vzdelávaní žiakom priestor na pohybové vyjadrenie sa a osvojenie si základných pohybových zručností, využiteľných v pohybových aktivitách vo voľnom čase. Oblasť sa zameriava na základné informácie súvisiace so zdravým spôsobom života, starostlivosťou o svoje zdravie a pohybovou aktivitou. Realizuje sa vyučovacím

predmetom telesná a športová výchova, ktorého najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej aktivite ako k nevyhnutnému základu zdravého životného štýlu.

Telesná a športová výchova využíva široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie.

Prostredníctvom pohybu – pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje motorický vývin žiakov. Dôraz sa kladie na individuálne dispozície žiakov, ktoré by mali byť zohľadnené pri plánovaní obsahu, ako i pri hodnotení žiakov. Dôležité je motivovať žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení vo svojej pohybovej výkonnosti pri rešpektovaní vlastných individuálnych predpokladov.

2.4.1.2 Prierezové témy - 1. stupeň

V primárnom vzdelávaní majú prierezový charakter nasledujúce témy: Osobnostný a sociálny rozvoj, Výchova k manželstvu a rodičovstvu, Enviromentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Regionálna výchova a ľudová kultúra, Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke a Ochrana života a zdravia.

Prierezové témy realizujeme prostredníctvom samostatným projektov, seminárov, kurzov, besied, exkurzií, tematických vychádzok a pod., ale aj ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj má nadpredmetový charakter, prelína sa celým vzdelávaním. Jej hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Prostredníctvom nej sa zároveň s vedomostným rozvojom žiakov cielene rozvíjajú aj ich osobné a sociálne kompetencie. Umožňuje žiakom rozmýšľať o sebe, o svojom živote, vzťahoch s ľuďmi a smerovaní v budúcnosti. Vede ich k uplatňovaniu svojich práv a tiež k rešpektovaniu názorov, potrieb a práv ostatných. Usmerňuje ich v tom, ako chrániť svoje zdravie a odolávať rizikám. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy a dobrým vzťahom medzi pedagógmi a žiakmi.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- porozumel sebe a iným;
- optimálne usmerňoval vlastné správanie a prejavovanie emócií;
- uprednostňoval priateľské vzťahy v triede i mimo nej;
- osvojil si, využíval a ďalej rozvíjal zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce;
- nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce;
- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií;
- rešpektoval rôzne typy ľudí, ich názory a prístupy k riešeniu problémov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom živote.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov na 1. stupni je príprava na zodpovedné medziľudské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii tém je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Škola využíva aj pomoc odborníkov.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Environmentálna výchova

Environmentálna výchova sa ako prierezová téma prelína všetkými predmetmi, ale najmä prvoukou, prírodovedou, vlastivedou, pracovným vyučovaním, etickou výchovou. Umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia, ktoré sú dôležité pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vede ich na veku primeranej úrovni ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti, ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými (primeranými a vhodnými) činnosťami – chrániť rastliny, mať kladný vzťah k domácim zvieratám a pod.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné pravidlá a zručnosti pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie;
- rozpoznal hlavné zmeny vo svojom okolí na základe pozorovania prírody;
- rozpoznal hlavné charakteristiky rôznych druhov životného prostredia;
- poznal a vyberal konkrétne možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu svojho životného prostredia;
- podieľal sa aktívne na zveľadovaní životného prostredia školy a jej okolia;
- správal sa šetrne k prírodným zdrojom, uskromnil sa v spotrebe, ktorá zaťažuje životné prostredie.

Mediálna výchova

Médiá predstavujú významný faktor, ktorý vplýva na vývin osobnosti a socializáciu detí. Stali sa integrálnou súčasťou ich života, pričom si neuvedomujú dostatočne ich vplyv. Hlavným cieľom Mediálnej výchovy je položiť základy mediálnej gramotnosti žiakov a postupne zvyšovať úroveň schopností kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov. Mediálna výchova dáva žiakom príležitosť a priestor na základnú orientáciu v mediálnom svete, osvojenie si stratégií zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, ako aj osvojenie

si kritického a bezpečného prístupu pri ich využívaní na veku primeranej úrovni. Dôležitou úlohou mediálnej výchovy na 1. stupni je vychádzať z bezprostredných skúseností žiakov s médiami a vytvoriť pre žiakov príležitosti na ich spracovanie.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- osvojil zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov;
- nadobudol základy zručností potrebných na využívanie médií.

Multikultúrna výchova

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a dokážu s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii Multikultúrnej výchovy sa odporúča využívať také didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzikultúrne rozdiely, ale pochopiť ich a akceptovať, ako aj rešpektovať ľudské práva.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;
- spoznával rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry;
- akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí.

Regionálna výchova a ľudová kultúra

Prierezová téma Regionálna výchova a ľudová kultúra úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova, ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie regiónu Liptov, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva prispieva k formovaniu kultúrnej identity a postupnému rozvíjaniu historického vedomia žiakov. Regionálna výchova a ľudová kultúra má potenciál byť súčasťou obsahu všetkých povinných predmetov, najmä prvouky, prírodovedy, vlastivedy, slovenského jazyka a literatúry, výtvarnej výchovy, hudobnej výchovy a etickej výchovy, alebo sa môže realizovať prostredníctvom voliteľného vyučovacieho predmetu.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozširoval a rozvíjal svoje znalosti o historických, kultúrnych a prírodných hodnotách svojho regiónu;
- vytváral si pozitívny vzťah k svojmu bydlisku, obci, regiónu a krajine;
- rozvíjal svoju národnú a kultúrnu identitu.

Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

Zámerom Dopravnej výchovy – výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke je pripraviť žiakov na bezpečný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov. Výučba sa uskutočňuje najmä v rámci predmetov prvouka a vlastiveda, v objekte školy, na detskom dopravnom ihrisku alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- pochopil funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi na veku primeranej úrovni;
- osvojil si zásady, nadobudol spôsobilosti a praktické zručnosti bezpečného pohybu v cestnej premávke (chôdza, jazda na bicykli...);
- pochopil význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládol základné úlohy údržby bicykla;
- uvedomil si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Ochrana života a zdravia

Zámerom prierezovej témy Ochrana života a zdravia je viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovania pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Na veku primeranej úrovni integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídateľných situáciách. Na 1. stupni sa realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, prvouka, prírodoveda, vlastiveda, výtvarná výchova, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier. Didaktické hry, ktoré sa uskutočňujú v každom ročníku 1. stupňa raz ročne v trvaní 4 hodín, slúžia na praktické osvojenie si učiva.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozpozna nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- vedel vhodne zareagovať v prípade potreby poskytnutia prvej pomoci;
- osvojil si základné činnosti súvisiace s pohybom a pobytom v prírode;
- rozvíjal svoju telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť v prírodných podmienkach.

2.4.2 Vzdelávacie oblasti a prierezové témy pre 2. stupeň

2.4.2.1 Vzdelávacie oblasti pre 2. stupeň

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, ktoré zabezpečujú nadväznosť a previazanosť obsahu jednotlivých vyučovacích predmetov, umožňujú rozvíjať medzipredmetové vzťahy.

vzdelávacia oblasť	predmety
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra Anglický jazyk Nemecký jazyk

Matematika a práca s informáciami	Matematika Informatika Finančná gramotnosť
Človek a príroda	Fyzika Chémia Biológia
Človek a spoločnosť	Dejepis Geografia Občianska náuka
Človek a hodnoty	Etická výchova Náboženská výchova
Človek a svet práce	Technika
Umenie a kultúra	Hudobná výchova Výtvarná výchova
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova

Jazyk a komunikácia

Vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia tvoria vyučovacie predmety slovenský jazyk a literatúra, anglický jazyk a nemecký jazyk podľa záujmu žiakov a ich rodičov.

Spoločným menovateľom oblasti je jazyk, ktorý sa chápe ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka, ako nástroj myslenia a komunikácie a ako prostriedok vyjadrovania emócií. Vzdelávanie preto vedie k vnímaniu a postupnému osvojovaniu si jazyka ako bohatého mnohotvárneho prostriedku na získavanie a odovzdávanie informácií, k zvyšovaniu jazykovej kultúry ústnych i písomných jazykových prejavov žiakov a k rozvíjaniu čitateľských kompetencií zameraných na príjem textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu a hodnotenie.

Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote, podporuje otvorenejší prístup k ľuďom, umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvára podmienky na spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Špecifickou zložkou vyučovacích jazykov a druhého jazyka je literatúra, ktorej základom je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií od úrovne naivného čitateľa k čítaniu s porozumením.

Matematika a práca s informáciami

Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami, ktorú tvoria vyučovacie predmety matematika a informatika, je v rámci nižšieho stredného vzdelávania založená predovšetkým na aktívnych činnostiach (práca s objektmi, aplikácia poznatkov v reálnych situáciách). Poskytuje vedomosti a zručnosti potrebné v praktickom živote a umožňuje tak získavať matematickú gramotnosť.

Rozvíja logické a kritické myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémových úloh (aj v spolupráci v skupine) a overovať ich v praxi. Učí tvoriť hypotézy a tvrdenia podložiť argumentmi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Rozvíja schopnosť žiakov používať prostriedky IKT k vyhľadávaniu, spracúvaniu a uloženiu informácií.

Človek a príroda

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda sa prioritne zameriava na rozvíjanie prírodovednej gramotnosti, ktorá je súčasťou základného vzdelania. Hlavným cieľom vzdelávania v oblasti prírodných vied je hlbšie pochopenie prírodných procesov, k čomu sa dospeje prostredníctvom cielených žiackych činností, v ktorých dominujú bádateľské aktivity. Pre všetky prírodovedné predmety je spoločným cieľom a úlohou budovanie spôsobilostí pre vedeckú prácu, a to najmä spôsobilosti pozorovania, vnímania časových a priestorových vzťahov medzi objektmi a javmi, klasifikácie, merania a predvídania.

Dôležité je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote a porozumenie ich podstate, čo si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu medzi predmetmi fyzika, chémia, biológia, geografia, ale aj matematika. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva.

Človek a spoločnosť

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť tvoria učebné predmety dejepis, geografia s jej humánnou zložkou a občianska náuka spolu s príslušnými témami, ktoré sú prítomné aj v iných vzdelávacích oblastiach. Cieľom tejto vzdelávacej oblasti je zoznámiť žiakov s vývojom ľudskej spoločnosti, s najvýznamnejšími spoločenskými javmi a procesmi, ktoré sa premietajú do každodenného života a vnímať svet integrujúco vo vzájomnom vzťahu medzi človekom a spoločnosťou v danom geografickom priestore. Poznanie minulosti svojho národa, ako aj národov Európy a sveta, oboznámenie sa so zemepisnými charakteristikami svojej vlasti a regiónov sveta a utváranie pozitívnych občianskych postojov je predpokladom získania občianskych kompetencií, ktoré patria ku kľúčovým vo vzdelávaní. Žiaci cez poznanie najbližšieho prostredia (rodina, škola), ktorého sú súčasťou, získavajú funkčné znalosti a spôsobilosti o svojom najbližšom spoločenskom prostredí, o miestnej obci, regióne i o ostatných regiónoch Slovenska. Žiaci sú vedení k pochopeniu vlastného miesta a úlohy v spoločnosti, ako aj k tomu, aby svojimi postojmi a konaním prejavovali občiansku aktivitu, zodpovednosť k sebe, svojim blízkym a krajine, v ktorej žijú.

Vzdelávacia oblasť otvára priestor na kultivovanie individuálnych a spoločenských kompetencií. Učí vidieť veci a javy vo vzájomných súvislostiach, ponúka argumenty, inšpiruje k tvorivému riešeniu otázok a prispieva ku kritickému mysleniu žiakov. Súčasne rozvíja a upevňuje vedomie príslušnosti k európskemu civilizačnému a kultúrnemu prostrediu. Centrálnou kategóriou vzdelávacej oblasti je rozvíjanie, korigovanie a kultivovanie historického vedomia žiakov z potrieb prítomnosti, k čomu prispievajú všetky tri vyučovacie predmety, ktoré ju vytvárajú. Aj preto kľúčovú úlohu zohrávajú medzipredmetové vzťahy, ktoré treba kontinuálne metodicky

aplikovať v podobe prierezových modelov vo výučbe jednotlivých predmetov. V tejto vzdelávacej oblasti poskytujem priestor na rozvoj finančnej gramotnosti žiakov navýšením časovej dotácie na vyučovanie občianska náuka v 9. ročníku.

Človek a hodnoty

Hlavnou úlohou tejto vzdelávacej oblasti je aktívne sa podieľať na formovaní osobnosti žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a univerzálne ľudské hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zároveň podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život, pre vytváranie harmonických a stabilných vzťahov v rôznych sociálnych skupinách – v rodine, na pracovisku, v spoločnosti. Obsah vzdelávacej oblasti sa realizuje v povinne voliteľných učebných predmetoch etická výchova a náboženská výchova.

Predmet etická výchova v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Zvlášť dôležité je rozvíjať sebaúctu a úctu k iným, interpersonálne sociálne zručnosti a zvyšovať odolnosť žiakov voči negatívnym sociálno-patologickým či amorálnym vplyvom.

Základným cieľom predmetu náboženská výchova je pomôcť žiakovi zodpovedne myslieť, emocionálne sa prejavovať a správať vzhľadom na osobne žité náboženstvo a vieru. Predmet napomáha rozvíjať vzťah k Bohu, reflektuje otázku významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem konania človeka a dáva odpoveď na základe zjavenia a viery cirkvi. Umožňuje urobiť osobné rozhodnutia vo vzťahu k iným konfesiam a náboženstvám, podporuje pochopenie a toleranciu voči rozhodnutiam druhých. Motivuje k osobnému náboženskému životu a k zodpovednému konaniu v cirkvi a v spoločnosti.

Človek a svet práce

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce zahŕňa návrhy širokého spektra pracovných činností a technológií, ktorými sú žiaci vedení k získaniu psychomotorických zručností a poznatkov z rôznych oblastí reálneho života a sveta práce.

Predmet technika je zameraný na zložitejšie pracovné činnosti a technológie, na samostatnú a tímovú prácu žiakov. Žiaci sú vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach. Spoznávajú trh práce aj z hľadiska ich budúcej profesijnej orientácie. Prichádzajú do priameho kontaktu s technikou v jej rozmanitých podobách a v širších súvislostiach. Predmet poskytuje žiakom priestor a príležitosť na primeraný rozvoj ich tvorivého technického myslenia. Obsah je zameraný na budovanie vzťahu žiakov k technike, k jej bezpečnému používaniu a k bezpečnej práci s technikou. Žiaci spoznávajú reálne podmienky trhu práce, moderné stroje a zariadenia, funkciu základných bytových inštalácií. Sú vedení ku konštruovaniu a zhotovovaniu primeraných výrobkov a k poznaniu základných technických materiálov a technológií. Súčasťou predmetu Technika je aj tematický celok *ekonomika domácnosti*, ktorý obsahuje témy: *plánovanie a vedenie domácnosti, svet práce, domáce práce a údržba domácnosti, ručné práce, rodinná príprava, pestovateľské práce a chovateľstvo*

Umenie a kultúra

Obsah vzdelávacej oblasti je realizovaný prostredníctvom predmetov výtvarná výchova a hudobná výchova. Vzdelávacia oblasť vytvára priestor pre pochopenie významu kultúry a umenia v živote človeka a spoločnosti. Učí žiaka vnímať a chápať hodnoty umenia, kultúry a kultúrnej tradície a vyjadrovať sa rôznymi umeleckými prostriedkami vybraných médií vizuálneho, dramatického, hudobného umenia a písaného a hovoreného slova. Primerane veku formuje samostatné a zodpovedné postoje žiakov k súčasnej kultúrnej ponuke, rozvíja kritické myslenie najmä vo vzťahu k masmédiám. Obsah vzdelávacej oblasti tak prispieva k formovaniu vizuálnej, mediálnej, sluchovej, jazykovej a pohybovej gramotnosti a tvorivosti žiaka. Prostredníctvom tematických celkov zameraných na kultúrnu tradíciu a dedičstvo sa žiak oboznamuje s kultúrnou tradíciou svojho regiónu, národa a krajiny, čím sa rozvíja vedomie kultúrnej identity. Formujú sa multikulturálne a komunikačné kompetencie. Prostredníctvom tvorivých výtvarných činností a aktivít sú pre žiakov vytvorené príležitosti na uplatnenie fantázie a predstavivosti, a tým aj priestor na jeho sebarealizáciu. V tvorivých, umeleckých alebo hudobných činnostiach majú žiaci možnosť vyjadrovať svoje predstavy, a to vyjadrovacími formami (jazykom) jednotlivých umení.

Výtvarná výchovavedie žiaka k spoznávaniu súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, vizuálnej kultúry a kultúrnej tradície svojho regiónu, národa a krajiny. Obsah predmetu je členený do tematických celkov, ktoré kladú dôraz na rozvoj predstavivosti a fantázie, pozorovacích a vyjadrovacích schopností a zručností pri práci s vyjadrovacími prostriedkami vizuálnych umení. V tvorivom procese dochádza ku kvalitatívnej zmene, detskú spontánnosť postupne nahrádza dospelý ekvivalent – duchovná otvorenosť spojená s pribúdaním vedomej operatívnej a názorovej samostatnosti.

Hudobná výchova prostredníctvom hudobných činností rozvíja základné hudobné kompetencie žiaka a usiluje sa o vytvorenie kladného vzťahu k hudbe a hudobnému umeniu.

Zdravie a pohyb

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára priestor pre uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb. Oblasť sa zameriava na základné informácie, súvisiace so zdravým spôsobom života a pohybovou aktivitou. Realizuje sa učebným predmetom telesná a športová výchova, ktorej najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej aktivite ako nevyhnutného základu zdravého životného štýlu. Telesná a športová výchova spája vedomosti, návyky a zručnosti spojené so zdravím, zdravým životným štýlom, pohybovou a športovou aktivitou využitelnými nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti.

Žiaci si vytvoria predstavu o význame pohybovej a športovej aktivity pri upevňovaní aktívneho zdravia a spoznajú účinok vykonávaných cvičení na organizmus.

Pri realizovaní obsahu telesnej a športovej výchovy je dôležité rešpektovať individuálne dispozície žiakov, ktoré by mali byť zohľadnené pri plánovaní cvičení, ako aj pri hodnotení žiakov. Významnou súčasťou je motivácia žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení vo svojej pohybovej výkonnosti pri akceptovaní ich vlastných predpokladov.

2.4.2.2 Prierezové témy - 2. stupeň

V rámci nižšieho stredného vzdelávania majú prierezový charakter tieto témy: Osobnostný a sociálny rozvoj, Výchova k manželstvu a rodičovstvu, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia.

Prierezové témy realizujeme prostredníctvom samostatným projektov, seminárov, kurzov, besied, exkurzií, tematických vychádzok a pod., ale aj ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj sa prelína celým vzdelávaním. Jej hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Prostredníctvom nej sa zároveň s vedomostným rozvojom žiakov cielene rozvíjajú aj ich osobné a sociálne kompetencie. Umožňuje žiakom rozmýšľať o sebe, o svojom aktuálnom živote, vzťahoch s ľuďmi a smerovaní v budúcnosti. Vede ich k uplatňovaniu svojich práv a tiež k rešpektovaniu názorov, potrieb a práv ostatných. Usmerňuje ich v tom, ako chrániť svoje zdravie a odolávať rizikám. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy, dobrým vzťahom medzi žiakmi a medzi učiteľmi a žiakmi.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- porozumel sebe a iným;
- optimálne usmerňoval vlastné správanie;
- osvojil si, využíval a ďalej rozvíjal zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce;
- nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce;
- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií;
- rešpektoval rôzne typy ľudí a ich názory a prístupy k riešeniu problémov.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov je príprava na zodpovedné partnerské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvuje zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii témy je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva;
- osvojil zásady bezpečného správania a porozumel rizikám v oblasti sexuality;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Environmentálna výchova

Environmentálna výchova umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia dôležitého pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vede žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia, kde sú prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval základné pravidlá pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie;
- rozpoznať a vyhodnotil zmeny v prírode a vo svojom okolí;
- poznal možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu životného prostredia, podieľal sa na aktivitách (školy) smerujúcich k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia širšieho okolia (školy, obce...);
- získal informácie o zásahoch človeka do životného prostredia a vyhodnotil ich dôsledky v lokálnych a globálnych súvislostiach;
- rozlišoval technológie a výrobky šetrné k životnému prostrediu;
- šetrne sa správal k prírodným zdrojom;
- aktívne sa podieľal na eliminácii znečistenia životného prostredia.

Mediálna výchova

Cieľom mediálnej výchovy v primárnom vzdelávaní, aby žiaci lepšie porozumeli pravidlám fungovania mediálneho sveta a vedeli sa v ňom orientovať primerane veku, v médiách by mali objavovať iba to hodnotné, pozitívne formujúce ich rozvoj, posúdiť negatívne vplyvy a dokázať ich zodpovedným prístupom eliminovať.

Cieľom mediálnej výchovy v nižšom strednom vzdelávaní je u žiakov rozvinúť schopnosť zodpovedného zaobchádzania s rôznymi druhmi ideí, komunikačnými technológiami a ich produktmi, schopnosť selektívne využívať médiá, formovať si vlastný názor, eliminovať negatívne vplyvy na svoju osobnosť, žiaci by si mali po absolvovaní mediálnej výchovy vedieť rozpoznať obsah médií v súvislosti s právami duševného vlastníctva a postupne nájsť optimálny spôsob žitia v realite, ktorú ovplyvňujú médiá.

Hlavným cieľom mediálnej výchovy v základnej škole je vychovať mediálne gramotného žiaka, t.j. implementovať etické, právne a sociálne normy do školského vzdelávacieho programu a výchovného programu ŠKD tak ako vyplýva z európskych právnych noriem a koncepcie štátnej politiky.

Vzdelávanie v oblasti mediálnej výchovy v ZŠ s MŠ Lisková a ŠKD pri ZŠ s MŠ Lisková prebieha v dvoch úrovniach:

1. *Formálne* – ako prierezová téma jednotlivých predmetov, predovšetkým občianska náuka, etická výchova, matematika, informatika, vlastiveda, slovenský jazyk a literatúra a pod., a výchovných činností ŠKD.

2. *Neformálne* – projektové dni, exkurzie, besedy, pravidelné relácie v školskom rozhlase, vydávanie školského časopisu Školáčik, uverejňovanie správ na webovom sídle školy, informovanie verejnosti o činnosti školy plagátmi, publikovanie do verejných médií, záujmové útvary a pod.

Pre naplnenie cieľov mediálnej výchovy tvorí kľúčovú kompetenciu kritické myslenie žiakov, ktorého výsledkom je schopnosť identifikovať dôležité fakty a súvislosti v množstve informácií a na ich základe formulovať názory a riešenia. Jednou z metód na rozvoj kritického myslenia je projektové vyučovanie.

Multikultúrna výchova

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa žiaci naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a s ich príslušníkmi dokážu konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii tejto témy sa odporúča využívať také didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzikultúrne rozdiely, ale pochopiť ich, akceptovať ich a tiež rešpektovať ľudské práva.

S prierezovou témou Multikultúrna výchova úzko súvisí regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra, ktorá sa vo svojom obsahu ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie tradícií je základom kultúrnej identity. Spoznávaním regiónu Liptov, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva sa prispieva u žiakov k formovaniu ich historického vedomia.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;
- spoznal rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry;
- akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí;
- mal možnosť spoznať naše kultúrne dedičstvo a rozvíjal tak svoju kultúrnu identitu.

Ochrana života a zdravia

Prierezová téma Ochrana života a zdravia sa na druhom stupni realizuje v rámci vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, biológia, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení. Účelové cvičenia sa realizujú 2 razy do roka v trvaní 5 hodín. Zámerom tejto prierezovej témy je nasmerovať žiakov k ochrane svojho zdravia a života a tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Ochrana života a zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídaných situáciách.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozpoznal nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- vedel poskytnúť predlekársku prvú pomoc;
- mal možnosť cieľavedome rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a odolnosť organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách;

- orientoval sa pri pohybe a pobyte v prírode.

2.4.3 Začlenenie prierezových tém

Súčasťou obsahu primárneho a nižšieho stredného vzdelávania sú prierezové témy podľa ŠVP:

prierezová téma	1. stupeň	2. stupeň
Osobnostný a sociálny rozvoj	x	x
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	x	x
Environmentálna výchova	x	x
Mediálna výchova	x	x
Multikultúrna výchova	x	x
Regionálna výchova a ľudová kultúra	x	
Dopravná výchova - výchova k bezpečnosti v cestnej premávke	x	
Ochrana života a zdravia	x	x

Prierezové témy sú začlenené podľa svojho obsahu a zamerania v učebných osnovách jednotlivých predmetov. Ďalej sa prierezové témy realizujú prostredníctvom projektových dní, projektov, exkurzií, besied, kultúrnych a športových podujatí, školy v prírode.

Žiaci prvého stupňa pravidelne absolvujú plavecký výcvik. Žiaci 2. stupňa lyžiarsky výcvik.

2.4.4 Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj v základnom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, je praktická a má využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi utvárať praktické životné spôsobilosti/zručnosti.

Špecifikom prierezovej témy Osobnostný a sociálny rozvoj je, že učivom sa stáva sám žiak, stáva sa ním konkrétna žiakova skupina a stávajú sa ním situácie bežného života. Jej zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a k svetu.

Vzťah prierezovej témy k vzdelávacím oblastiam

Jazyk a jazyková komunikácia	<ul style="list-style-type: none">✓ zameranie na každodennú verbálnu komunikáciu ako kľúčový nástroj jednania v rôznych životných situáciách✓ prehĺbuje vzťah medzi verbálnou a neverbálnou zložkou komunikácie a rozširuje špecifické aplikácie jazyka o sociálne zručnosti
Človek a hodnoty	<ul style="list-style-type: none">✓ prostredníctvom tém o sebapoznání, o seba prijatí, o sebaregulácii, o udržaní psychického zdravia – o psychohygiene, komunikácii a medziľudských vzťahoch
Človek a spoločnosť	<ul style="list-style-type: none">✓ zameranie na jedinca, človeka v spoločnosti✓ ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia
Človek a príroda	<ul style="list-style-type: none">✓ evolúcia ľudského správania, komunikácia človeka s prírodou, sebaregulácia konania ako základný ekologický princíp
Umenie a kultúra	<ul style="list-style-type: none">✓ rozvoj zmyslového vnímania, kreativity, vnímania a utvárania mimoumeleckého estetického: estetika správania v medziľudských vzťahoch a chápanie umenia ako prostriedku komunikácie (účinné využitie postupov dramatickej výchovy, využitie tréningových postupov sociálno-psychologickej povahy)
Zdravie a pohyb	<ul style="list-style-type: none">✓ v témach reflektujúcich fyzickú stránku človeka, sociálne vzťahy, komunikáciu a rozhodovanie v bežných aj vypätých situáciách
Človek a svet práce	<ul style="list-style-type: none">✓ zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách

Obsahový štandard

Osobnostný rozvoj

- Rozvoj poznávacích schopností
- Seba poznanie a seba prijatie
- Sebaregulácia a sebaorganizácia
- Psychohygiene
- Kreativita

Sociálny rozvoj

- Spoznávanie ľudí
- Medziľudské vzťahy
- Komunikácia
- Kooperácia a kompetencia

Morálny rozvoj

- Riešenie problémov a rozhodovanie
- Hodnoty, postoje, praktická etika

Výkonový štandard

V oblasti vedomostí, zručností a schopností: žiak sa učí

- porozumieť sebe samému a druhým;
- zvládať vlastné správanie;
- prispievať k utváraniu dobrých medziľudských vzťahov v triede aj mimo ňu;
- rozvíjať základné schopnosti dobrej komunikácie a k tomu príslušné vedomosti;
- utvárať a rozvíjať základné zručnosti pre spoluprácu;
- získať základné sociálne zručnosti pri riešení zložitých situácií;
- osvojovať si študijné zručnosti;
- osvojovať si vedomosti týkajúce sa duševnej hygieny;

V oblasti postojov a hodnôt: žiak sa učí

- utvárať si pozitívny /nezraňujúci/ postoj k sebe samému a k druhým
- uvedomovať si hodnotu spolupráce
- uvedomovať si hodnotu rôznosti ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov
- uvedomovať si mravné rozmery rôznych spôsobov ľudského správania
- predchádzať sociálno-patologickým javom a škodlivým spôsobom správania

Tematické okruhy

Tematické okruhy prierezovej témy Osobnostný a sociálny rozvoj sú členené do troch častí, ktoré sú zamerané na osobnostný, sociálny a mravný rozvoj. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vzhľadom k tomu, že ide o živé stretnutia dotýkajúce sa osobnej existencie, je potrebné počítať s tým, že na rôzne veci budú mať žiaci rôzne názory, že sa môže objaviť odmietanie tém, techník, ostych, prípadne, že niektoré hry tzv. „nevyjdú“. Práve tieto okamihy však bývajú pri osobnostnom a sociálnom rozvoji užitočné, lebo ponúkajú príležitosť k premýšľaniu o tom, čo sa deje.

Ciele osobnostného rozvoja

- rozvoj poznávacích schopností – cvičiť zmyslové vnímanie, pozornosť a sústredenie, cvičiť zručnosti zapamätania, riešenia problémov, zručnosti potrebné k učeniu a štúdiu;
- sebapoznávanie a seba prijatie – objavovať svoje „ja“ ako zdroj informácií o sebe, druhých vnímať ako zdroj informácií o sebe, vnímanie svojho tela, psychiky (objavovať temperament, postoje, hodnoty), spoznávať, čo o sebe žiak vie a čo nie, ako sa premieta žiakovo „ja“ v jeho správaní, uvedomovať si svoj vzťah k sebe samému, k učeniu, analyzovať svoje vzťahy s inými ľuďmi, budovať zdravé a vyrovnané seba prijatie;
- sebaregulácia a sebaorganizácia - cvičiť sa v sebakontrolu, sebaovládanie – učiť sa regulovať vlastné správanie a prežívanie, vôľu, organizovať vlastný čas, plánovať učenie a štúdium, stanovovať si osobné ciele a kroky k ich dosiahnutiu;
- psychohygienu – osvojovať si zručnosti pre pozitívne naladenie mysle a dobrý vzťah k sebe samému, osvojovať si zručnosti pre predchádzanie stresu v medziľudských vzťahoch, osvojiť si dobrú organizáciu času, zručnosti k zvládaniu stresových situácií (učiť

sa rozumovo spracovať problém, učiť sa relaxovať, efektívne komunikovať), hľadať pomoc pri problémoch;

- kreativita – cvičeniami rozvíjať základné rysy kreativity /pružnosť nápadov, originality, schopnosti vidieť veci inak, citlivosti, osvojovať si schopnosti k „dotáhovaniu“ nápadov do reality/, osvojovať si tvorivosť v budovaní medziľudských vzťahov.

Ciele sociálneho rozvoja:

- poznávanie ľudí – učiť sa vzájomne spoznávať v skupine/triede, rozvíjať pozornosť voči odlišnostiam a hľadať výhody v odlišnostiach, vnímať chyby pri poznávaní ľudí;
- medziľudské vzťahy – učiť sa starostlivosti o dobré vzťahy, osvojiť si správanie podporujúce dobré vzťahy, učiť sa empatii a pohľadu na svet očami druhého, osvojovať si postoj rešpektovania, podpory, pomoci, akceptovania ľudských práv ako regúl vzťahov, vnímať vzťahy v skupine (vnímať triedu ako sociálnu skupinu);
- komunikácia – učiť sa vnímať reč tela, reč zvukov, reč predmetov a prostredia vytváraného človekom, reč ľudských skutkov, cvičiť sa v pozorovaní, cvičiť sa v empatickom a aktívnom načúvaní, osvojovať si zručnosti pre zdieľanie verbálne a neverbálne (vnímať techniku reči, výraz reči, neverbálne oznamovanie), osvojovať si špecifické komunikačné zručnosti (monologické formy – vstup do témy – „rétorika“), učiť sa viesť dialóg (osvojovať si vedenie dialógu, jeho pravidiel riadenia, typy dialógu), zvládať komunikáciu v rôznych situáciách (informovanie, odmietanie, žiadosť, ospravedlnenie, pozdrav, prosba, presvedčanie, riešenie konfliktov, vyjednávanie, vysvetľovanie, žiadosť a pod.), osvojovanie si efektívnych stratégií, zručnosti komunikačnej obrany proti stresu a manipulácii, osvojovať si otvorenú a pozitívnu komunikáciu (dopad pravdy, klamstva, predstierania v komunikácii na vzťahy);
- kooperácia a kompetencia – rozvíjať individuálne zručnosti pre kooperáciu (sebareguláciu v situácii nesúhlasu, odporu a pod., schopnosť odstúpiť od vlastného nápadu, schopnosť nadväzovať na druhých a rozvíjať vlastnú líniu ich myšlienkami, pozitívne myslieť...), rozvíjať sociálne zručnosti pre kooperáciu (učiť sa jasnej a rešpektujúcej komunikácii, riešeniu konfliktov, podriadeniu sa, vedeniu a organizovaniu skupiny), rozvíjať individuálne a sociálne zručnosti pre etické zvládanie situácií súťaže, konkurencie.

Ciele morálneho rozvoja:

- riešenie problémov a rozhodovacie zručnosti – osvojovať si zručnosti pre riešenie problémov a rozhodovania z hľadiska rôznych typov problémov a sociálnych rolí, učiť sa riešiť problémy v medziľudských vzťahoch, zvládať učebné problémy, zvládať problémy v sebaregulácii;
- hodnoty, postoje, praktická etika – analyzovať vlastné a cudzie postoje a hodnoty a ich prejavy v správaní ľudí, vytvárať povedomie o kvalitách typu zodpovednosti (spoláhlianosť, spravodlivosť, rešpektovanie, pomáhajúce a prosociálne správanie, zručnosti rozhodovania v eticky problematických situáciách všedného dňa).

Táto téma zasahuje najmä do predmetov občianska náuka, náboženská a etická výchova, ale žiaci sa s ňou stretávajú aj na v mimoškolskej činnosti. Svoje názory, postrehy a myšlienky môžu žiaci prezentovať v školskom časopise.

2.4.5 Multikultúrna výchova

Prierezová téma Multikultúrna výchova v základnom vzdelávaní umožňuje žiakom zoznamovať sa s rozmanitosťou rôznych kultúr, ich tradíciami a hodnotami. Na pozadí tejto rozmanitosti si potom žiaci môžu lepšie uvedomovať svoju vlastnú kultúrnu identitu, tradície a hodnoty.

Multikultúrna výchova sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu, toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí. U menšieho etnika rozvíja jeho kultúrne špecifiká a súčasne poznávanie kultúry celej spoločnosti, majoritnú väčšinu zoznamuje so základnými špecifikami ostatných národností žijúcich v spoločnom štáte, u oboch skupín pomáha nachádzať styčné body pre vzájomné rešpektovanie, spoločné aktivity a spoluprácu.

Multikultúrna prierezová téma sa hlboko dotýka i medziľudských vzťahov v škole, vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi, medzi žiakmi navzájom, medzi školou a rodinou, medzi školou a miestnou komunitou. Škola ako prostredie, v ktorom sa stretávajú žiaci z najrôznejšieho sociálneho a kultúrneho zázemia, by mala zabezpečiť takú klímu, kde sa budú všetci cítiť rovnoprávne, kde budú v majoritnej kultúre úspešní i žiaci minorít a žiaci majority budú spoznávať kultúru svojich spolužiakov – príslušníkov minoritných skupín. Tým prispieva k vzájomnému spoznávaniu oboch skupín, ku vzájomnej tolerancii, k odstraňovaniu nepriateľstva a predsudkov voči „neznámemu, nepoznanému“.

Multikultúrna výchova sa prelína všetkými vzdelávacími oblasťami. Blízku náväznosť má zvlášť na vzdelávaciu oblasť Jazyk a jazyková komunikácia, Človek a spoločnosť, Matematika a práca s informáciami, Umenie a kultúra, Človek a zdravie, v oblasti Človek a príroda sa dotýka predovšetkým predmetu geografia. Väzba na tieto predmety je daná predovšetkým témami, ktoré sa zaoberajú vzájomným vzťahom medzi príslušníkmi rôznych národov a etnických skupín. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Vzťah prierezovej témy k vzdelávacím oblastiam

Jazyk a jazyková komunikácia	<ul style="list-style-type: none">✓ zameranie na každodennú verbálnu komunikáciu ako kľúčový nástroj jednania v rôznych životných situáciách v kontexte uvedomovania si kultúrneho dedičstva každého jednotlivca (komunikácia v jednotlivých kultúrach, ich špecifiká, komunikácia medzi viacerými kultúrami na jednom území – región, štát, Európa)✓ prehľbuje vzťah medzi verbálnou a neverbálnou zložkou komunikácie a rozširuje špecifické aplikácie jazyka
------------------------------	--

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

Základná škola s materskou školou, Ulica pod Chočom 550, 034 81 Lisková

	<p>o sociálne zručnosti pri nadväzovaní a budovaní medziľudských vzťahov v multikultúrnej spoločnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zameranie na špecifiká rôznych etnických a kultúrnych skupín žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti ✓ zameranie na dopady verbálnych i neverbálnych prejavov a pripravenosti niest' zodpovednosť za správanie jednotlivca a celej spoločnosti
Človek a hodnoty	<ul style="list-style-type: none"> ✓ prostredníctvom tém poznania svojho pôvodu objavovať kultúrne bohatstvo svojho národa, štátu, náboženstva (objavovať kultúrne bohatstvo iných etník, národov, náboženstiev)
Človek a spoločnosť	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zameranie na jedinca, človeka v spoločnosti / uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, tolerancia odlišných záujmov, názorov i schopnosti druhých ✓ ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia (interkulturné kontakty) ✓ zameranie na rozpoznanie prejavov rasovej neznášanlivosti a na prevenciu vzniku xenofóbie
Človek a príroda	<ul style="list-style-type: none"> ✓ evolúcia ľudského správania, komunikácia človeka s prírodou, sebaregulácia konania ako základný ekologický princíp
Umenie a kultúra	<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozvoj zmyslového vnímania, kreativity, vnímania a utvárania mimoumeleckého estetična: estetika správania v medziľudských vzťahoch a chápanie umenia ako prostriedku komunikácie (spoznávanie a tolerovanie odlišnosti iných národnostných, etnických, náboženských, sociálnych skupín, riešenie vzájomnej spolupráce a spolužitia) ✓ spoznávanie umenia vychádzajúceho z rôznych národov, náboženstiev
Zdravie a pohyb	<ul style="list-style-type: none"> ✓ v témach reflektujúcich fyzickú stránku človeka, sociálne vzťahy, komunikácia a rozhodovanie v bežných aj vypätých situáciách
Človek a svet práce	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zdokonaľovaním schopností týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách

Obsahový štandard

- Kultúrna diferenciacia
- Ľudské vzťahy
- Etnický pôvod
- Multikulturalita
- Princíp sociálneho zmiernu a solidarity

Výkonový štandard

V oblasti vedomostí, zručností a schopností: žiak sa učí

- osvojiť si znalosti o rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti;
- rozvíjať zručnosti orientovania sa v pluralitnej spoločnosti a využívať interkultúrne kontakty k vzájomnému obohateniu seba i druhých;
- komunikovať a žiť v skupine s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín, uplatňovať svoje práva a rešpektovať práva druhých, chápať a tolerovať odlišné záujmy, názory i schopnosti druhých;
- prijímať druhého ako jedinca s rovnakými právami, uvedomovať si, že všetky etnické skupiny a kultúry sú rovnocenné a žiadna nie je nadradená inej;
- rozvíjať schopnosť spoznávať a tolerovať odlišnosti iných národnostných, etnických, náboženských, sociálnych skupín a spolupracovať s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín;
- rozvíjať schopnosti rozpoznať prejavy rasovej neznášanlivosti a napomáhať prevencii vzniku xenofóbie;
- uvedomovať si možné dopady svojich verbálnych i neverbálnych prejavov a pripravenosť niesť zodpovednosť za svoje správanie;
- osvojovať si znalosť niektorých základných pojmov multikultúrnej terminológie: kultúra, etnikum, identita, diskriminácia, xenofóbia, rasizmus, národnosť, netolerancia...

V oblasti postojov a hodnôt: žiak sa učí

- prostredníctvom informácií vytvárať postoje a rešpekt k odlišným sociokultúrnym skupinám, reflektovať zázemie príslušníkov ostatných sociokultúrnych skupín a uznávať ich;
- uvedomovať si vlastnú identitu, byť sám sebou, reflektovať vlastné sociokultúrne zázemie;
- stimulovať, ovplyvňovať a korigovať svoje správanie a svoj hodnotový systém, učiť sa vnímať odlišnosti ako príležitosti k obohateniu, nie ako zdroj konfliktu;
- uvedomovať si nezlučiteľnosť rasovej (náboženskej alebo inej) intolerancie s princípmi života v demokratickej spoločnosti;
- angažovať sa pri potieraní prejavov intolerancie, xenofóbie, diskriminácie, rasizmu;
- vnímať seba ako občana, ktorý sa aktívne spolupodieľa na utváraní vzťahu spoločnosti k minoritným skupinám.

Tematické okruhy prierezovej témy.

Tematické okruhy Multikultúrnej prierezovej témy vychádzajú z aktuálnej situácie v škole, reflektujú aktuálne dianie v mieste školy, súčasnú situáciu v spoločnosti. Výber a realizácia daného tematického okruhu, témy môže byť významne ovplyvnená vzájomnou dohodou pedagógov a žiakov, pedagógov a rodičov. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Ciele tematických okruhov

- Kultúrna diferencia – vnímať jedinečnosť každého človeka a jeho individuálne zvláštnosti, vnímať človeka ako nedeliteľnú jednotu telesnej a duchovnej stránky, ale i ako súčasť etnika, spoznávať vlastné kultúrne zakotvenie, rešpektovať zvláštnosti rôznych etník (zvlášť cudzincov alebo príslušníkov etník žijúcich v mieste školy), rozpoznávať problémy sociokultúrnych rozdielov v Slovenskej republike a v Európe
- Ľudské vzťahy – uvedomovať si právo všetkých ľudí žiť spoločne a podieľať sa na spolupráci, udržiavať tolerantné vzťahy a rozvíjať spoluprácu s inými ľuďmi, bez ohľadu na ich kultúrnu, sociálnu, náboženskú, záujmovú alebo generačnú príslušnosť, vzťahy medzi kultúrami (objavovať vzájomné obohacovanie rôznych kultúr, ale i konfliktov vyplývajúcich z ich rozdielnosti), konfrontovať predsudky a živé stereotypy majority (príčiny a dôsledky diskriminácie), objavovať a osvojovať si dôležitosť integrácie jedinca v rodinných, vrstovníckych a profesijných vzťahoch, uplatňovať princípy slušného správania (základné morálne normy), chápať význam kvality vzťahov na harmonický rozvoj osobnosti, prakticky si osvojovať toleranciu, empatiu, vedieť sa vžiť do role druhého človeka, prejavovať ľudskú solidaritu, osobne prispievať k zapojeniu spolužiakov z odlišného kultúrneho prostredia do kolektívu triedy
- Etnický pôvod – oceniť a akceptovať rovnocennosť všetkých etnických skupín a kultúr, odlišnosť ľudí a ich vzájomnú rovnosť, analyzovať postavenie národnostných menšín, osvojiť si základné informácie o rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti, spoznávať rôzne spôsoby života, odlišné myslenie a vnímanie sveta, rozpoznávať dôvody vzniku rasovej neznášanlivosti
- Multikulturalita – spoznávať multikulturalitu dnešného sveta a jej predpokladaný vývoj v budúcnosti, vnímať a ohodnotiť multikulturalitu ako prostriedok vzájomného obohacovania, spoznávať špecifické rysy jazykov a ich rovnocennosť, učiť sa načúvať druhým, komunikovať s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín, vytvárať si otvorený a ústretový postoj k odlišnostiam, chápať význam využívania cudzieho jazyka ako nástroja dorozumenia a celoživotného vzdelávania sa
- Princípy sociálneho zmieru a solidarity – osvojovať si postoj zodpovednosti a vnímať potrebu aktívneho prispievania jednotlivca k odstráneniu predsudkov voči etnickým skupinám, osvojiť si postoj nekonzfliktnosti v multikultúrnej spoločnosti, osvojiť si zručnosti aktívneho podieľania sa (podľa svojich možností) na pretváraní spoločnosti, zohľadňovať potreby minoritných skupín, konfrontovať otázku ľudských práv so základnými dokumentmi a s ich praktickým uplatňovaním v spoločnosti

Multikulturálna výchova je začlenená do predmetov dejepis, občianska výchova, geografia a výchovy.

2.4.6 Environmentálna výchova

Prierezová téma Environmentálna výchova vedie jednotlivca k pochopeniu komplexnosti a zložitosti vzťahov človeka a životného prostredia, t.j. k pochopeniu nutnosti postupného prechodu k udržateľnému rozvoju spoločnosti a k poznaniu významu zodpovednosti za konanie spoločnosti a k poznávaniu významu zodpovednosti za konanie spoločnosti i každého

jednotlivca. Umožňuje sledovať a uvedomovať si dynamicky sa vyvíjajúce vzťahy medzi človekom a prostredím pri príjemnom poznávaní aktuálnych hľadísk ekologických, ekonomických, vedecko-technických, politických, občianskych, časových hľadísk (vzťahov k budúcnosti), priestorových (súvislosti medzi lokálnymi, regionálnymi a globálnymi problémami) i možnosti rôznych variantov riešenia v záujme udržateľnosti rozvoja ľudskej civilizácie, životný štýl a hodnotovú orientáciu žiakov.

Vzťah prierezovej témy k vzdelávacím oblastiam

Človek a hodnoty	<ul style="list-style-type: none"> ✓ poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a životné prostredie ✓ učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť dôsledky správania ľudí ✓ prispieva k osvojovaniu základných schopností, zručností a návykov aktívneho zodpovedného prístupu k prostrediu v každodennom živote
Človek a spoločnosť	<ul style="list-style-type: none"> ✓ odкрýva súvislosti medzi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálne javmi s dôrazom na význam preventívnej obozretnosti v konaní a ďalšie princípy udržateľnosti rozvoja spoločnosti
Človek a príroda	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôrazňuje pochopenie objektívnej platnosti základných prírodných zákonitostí, dynamických súvislostí od najmenej zložitých ekosystémov až po biosféru ako celok, postavenie človeka v prírode a komplexné funkcie ekosystémov vo vzťahu k ľudskej spoločnosti (t.j. pre zachovanie základných podmienok života), pre získanie obnoviteľných zdrojov surovín a energie a pre mimoprodukčné hodnoty (inšpiráciu a odpočinok) ✓ kladie základy systémového prístupu zvyrazňujúceho väzby medzi prvkami systémov, ich hierarchické usporiadanie a vzťahy k okoliu
Umenie a kultúra	<ul style="list-style-type: none"> ✓ poskytuje príležitosti na zamyslenie sa nad vzťahmi človeka a prostredia, vedie k uvedomovaniu si prírodného a sociálneho prostredia ako zdroja inšpirácie pre vytváranie kultúrnych a umeleckých hodnôt ✓ prispieva k vnímaniu estetickej kvality prostredia
Zdravie a pohyb	<ul style="list-style-type: none"> ✓ téma sa dotýka problematiky vplyvov prostredia na vlastné zdravie človeka a ostatných ľudí ✓ v súvislosti s problémami súčasného sveta vedie k poznaniu dôležitosti starostlivosti o prírodu a životné prostredie pri organizovaní masových športových podujatí
Človek a svet práce	<ul style="list-style-type: none"> ✓ sa realizuje prostredníctvom konkrétnych pracovných aktivít v prospech životného prostredia ✓ umožňuje spoznávať význam a role rôznych profesií vo vzťahu k životnému prostrediu

Obsahový štandard

- Ekosystémy
- Základné podmienky života
- Ľudské aktivity a problémy životného prostredia
- Vzťah človeka k prostrediu

Výkonový štandard

V oblasti vedomostí, zručností a schopností: žiak sa učí

- rozvíjať porozumenie súvislostiam v biosfére, vzťahom človeka a prostredia a dôsledkom ľudských činností na prostredie;
- uvedomiť si podmienky života a možnosti ich ohrozovania;
- poznávať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahmi k prostrediu v rôznych oblastiach sveta;
- pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahoch k prostrediu;
- osvojovať si znalosti, zručnosti a pestuje návyky potrebné pre každodenné žiaduce konanie občana voči prostrediu;
- rozpoznávať na modelových príkladoch žiaduce i nežiaduce konanie z hľadiska životného prostredia a udržateľného rozvoja;
- rozvíjať možnosti spolupráce v starostlivosti o životné prostredie na miestnej, regionálnej, európskej i medzinárodnej úrovni;
- zoznamovať sa s princípmi udržateľnosti rozvoja spoločnosti;
- hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií týkajúcich sa ekologických problémov;
- komunikovať o problémoch životného prostredia, vyjadrovať, racionálne obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská.

V oblasti postojov a hodnôt: žiak sa učí

- prispievať k vnímaniu života ako najvyššej hodnoty
- viesť k zodpovednosti vo vzťahu k biosfére, k ochrane prírody a prírodných zdrojov
- pochopiť význam a nevyhnutnosť udržateľného rozvoja ako pozitívne perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti
- podnecovať aktivitu, tvorivosť, toleranciu, ústretovosť a ohľaduplnosť vo vzťahu k prostrediu
- prispievať k utváraniu zdravého životného štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia
- angažovať sa v riešení problémov spojených s ochranou životného prostredia
- vnímať a citlivo pristupovať k prírode a k prírodnému a kultúrnemu dedičstvu

Tematické okruhy prierezovej témy

Environmentálna výchova je členená do tematických okruhov, ktoré umožňujú celistvé pochopenie problematiky vzťahov človeka k životnému prostrediu, k uvedomeniu si základných podmienok života a zodpovednosti súčasnej generácie za život v budúcnosti. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Ciele tematických okruhov:

- Ekosystémy – spoznávať, analyzovať les (les v našom prostredí, produkčné a mimoprodukčné významy lesa), analyzovať pole (význam, zmeny okolitej krajiny vplyvom človeka, spôsoby hospodárenia na nich, pole a ich okolie), spoznávať vodné zdroje /ľudskú aktivitu spojenú s vodným hospodárstvom, jej dôležitosť pre krajinnú ekológiu/, vidieť more v svojej podstate (druhovú odlišnosť, význam pre biosféru, morské riasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého), spoznávať prales /porovnávanie, druhová rozmanitosť, ohrozenie, globálny význam a význam pre nás/, vnímať ľudské sídlo – mesto – dedinu (umelý ekosystém, jeho funkcie a vzťahy k okoliu, aplikácie na miestne podmienky), kultúrnu krajinu (pochopiť hlboké ovplyvňovanie prírody v priebehu vzniku civilizácie až po dnešok)
- Základné podmienky života – vnímať význam vody (spoznávať vzťahy vody a života), objavovať, definovať význam vody pre ľudské aktivity, ochraňovať čistotu vody, analyzovať problém pitnej vody vo svete a u nás, nachádzať spôsoby riešenia/, analyzovať problém ovzdušia (definovať význam pre život na Zemi, zaoberať sa riešením otázky ohrozovania ovzdušia a klimatických zmien, prepojenosti sveta, čistoty ovzdušia u nás), analyzovať otázku pôdy (spoznávať prepojenosť zložiek prostredia, zdrojov výživy, ohrozenia pôdy, rekultivácie a situácie v okolí, zmeny v potrebe poľnohospodárskej pôdy, nové funkcie poľnohospodárstva v krajine, ochranu biologických druhov, ekosystémy – biodiverzita (analyzovať funkcie ekosystémov, význam biodiverzity, jej úroveň, ohrozenie a ochrana vo svete a u nás), vnímať význam energie (otázka vzťahu energie a života, vplyvu energetických zdrojov na spoločenský život, využívania energie, možností a spôsobov šetrenia, miestnych podmienok), spoznávať prognózu prírodných zdrojov (osvojiť si základný náhľad na zdroje surovínové a energetické, ich vyčerpatelnosť, vplyv na prostredie, princípy hospodárenia s prírodnými zdrojmi, význam a spôsoby získavania a využívania prírodných zdrojov v okolí)
- Ľudské aktivity a problémy životného prostredia – osvojiť si základný náhľad na poľnohospodárstvo a životné prostredie, ekologické poľnohospodárstvo, dopravu a životné prostredie (analyzovať význam a vývoj, tvorivo riešiť energetické zdroje dopravy a jej vplyv na prostredie, druhy dopravy a ekologickú záťaž, problematiku dopravy a globalizácie), navrhnuť tvorivé riešenia problematiky vzťahov priemyslu a životného prostredia (porovnávať priemyselnú revolúciu a demografický vývoj, vplyv priemyslu na prostredie, spracované materiály a ich pôsobenie, vplyv právnych a ekonomických nástrojov na vzťahy priemyslu k ochrane životného prostredia, priemysel a udržateľný rozvoj spoločnosti), na modelových situáciách riešiť otázku odpadov a hospodárenia s odpadmi (analyzovať dopad odpadov na prírodu, princípy a spôsoby hospodárenia s odpadmi, druhotné suroviny), získať základný náhľad na ochranu prírody a kultúrnych pamiatok (objavovať súvislosti medzi významom ochrany prírody a ochranou kultúrnych pamiatok, spoznávať problematiku právneho riešenia u nás, v EU a vo svete, objavovať príklady z okolia, formulovať zásady predbežných opatrení, ochrany prírody pri masových športových podujatiach), objavovať zmeny v krajine (rozlišovať krajinu v minulosti a dnes, vplyv ľudských aktivít v minulosti a dnes, ich reflexie a perspektívy), hľadať dlhodobé programy zamerané na rast ekologického vedomia verejnosti, navrhovať aktivity na Deň životného prostredia OSN, Deň Zeme...

- Vzťah človeka k prostrediu – prispievať k utváraniu mesta/obce (mapovať prírodné zdroje, ich pôvod, spôsoby využívania a riešenia odpadového hospodárstva, prírodu a kultúru obce a jej ochrany, zabezpečovanie ochrany životného prostredia v meste, obci – z pohľadu inštitúcií, neziskových organizácií, občanov), na modelových situáciách analyzovať životný štýl (spotrebu vecí, energií, produkciu odpadov, spôsobov správania a vplyvov na životné prostredie), osvojiť si základný náhľad na aktuálny (lokálny) ekologický problém (mapovať príklady problému, ich príčiny, dôsledky, súvislosti, možnosti a spôsoby riešenia, hodnotenia, vlastný názor, ich komplexné a synergické pôsobenie, možnosti a spôsoby ochrany zdravia), vnímať nerovnomernosť života na Zemi (rozdielne podmienky prostredia a rozdielny vývoj na Zemi, príčiny a dôsledky zvyšovania rozdielov globalizácie a princípov udržateľnosti rozvoja, príklady ich uplatňovania vo svete a u nás)

Environmentálna výchova je na našej škole realizovaná najmä v prírodovedných predmetoch, ale učiteľ ju môže použiť ako motiváciu takmer v každom predmete. Naša škola je zapojená do projektu Zelená škola a každoročne realizujeme environmentálny deň projektovou metódou, tiež uskutočňujeme dvakrát v roku zber druhotných surovín. Priebežne zabezpečujeme besedy a exkurzie.

2.4.7 Mediálna výchova

Prierezová téma Mediálna výchova v základnom vzdelávaní ponúka elementárne poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Média a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov pre stále väčší okruh príjemcov. Pre uplatnenie jednotlivca v spoločnosti je potrebné spracovať, vyhodnotiť a využiť podnety, ktoré prichádzajú z okolitého sveta, čo si vyžaduje stále väčšiu schopnosť spracovať, vyhodnotiť a využiť podnety prichádzajúce z médií. Média sa stávajú dôležitým socializačným faktorom, majú výrazný vplyv na správanie jedinca a spoločnosti, na utváranie životného štýlu a na kvalitu života vôbec. Pritom informácie, ktoré sú médiami ponúkané, majú rôznorodý charakter, vyznačujú sa svojbytným vzťahom k prírodnej i sociálnej realite a sú vytvárané s rôznymi (nepriřzanými a teda potencionálne manipulatívny) zámermi. Správne vyhodnotenie týchto informácií (správ) z hľadiska zámeru ich vzniku /informovať, presvedčiť, manipulovať, zabávať/ a z hľadiska ich vzťahu k realite (vecná správnosť, logická argumentačná skladba, hodnotová platnosť) vyžaduje značnú prípravu.

Mediálna výchova má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Tá zahŕňa osvojenie si niektorých základných poznatkov o fungovaní a spoločenskej role súčasných médií (o ich histórii, štruktúre fungovania), získavanie zručností podporujúcich poučených, aktívnych a nezávislých zapojení jednotlivca do mediálnej komunikácie. Predovšetkým ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer, poprípade ho asociovať s inými správami (informáciami). Ďalej podporuje orientáciu v medializovaných obsahoch a schopnosť voľby zodpovedajúceho média ako prostriedku pre naplnenie najrôznejších potrieb – od získavania informácií cez vzdelávanie až po naplnenie voľného času.

Vzťah prierezovej témy k vzdelávacím oblastiam

Jazyk a komunikácia	<ul style="list-style-type: none">✓ zaoberá sa vnímaním hovoreného i písaného prejavu, jeho stavbou, najrôznejšími typmi obsahov a uplatňovaním zodpovedajúcej škály výrazových prostriedkov✓ podporuje osvojovanie základných pravidiel verejnej komunikácie, dialógu a argumentácie
Človek a spoločnosť	<ul style="list-style-type: none">✓ podieľa sa na utváraní podôb a hodnôt modernej doby, umožňuje hľadať paralely medzi minulými a súčasnými udalosťami a porovnávať javy a procesy v európskom a v celosvetovom meradle✓ je zameraná na systematické vytváranie kritického odstupu od medializovaných správ a na schopnosť interpretovať mediálne správy z hľadiska ich informačnej kvality (spravodajstvo z hľadiska významu a vierohodnosti správy a udalosti, reklamu z hľadiska účelnosti ponúkanej informácie...)
Umenie a kultúra	<ul style="list-style-type: none">✓ poukazuje na vnímanie špecifickej „reči“ znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi✓ prispieva k schopnosti vnímať, interpretovať a kriticky hodnotiť artefakty umeleckej i bežnej mediálnej produkcie
Matematika a práca s informáciami	<ul style="list-style-type: none">✓ zaoberá sa využívaním tlačených i digitálnych dokumentov ako zdrojov informácií✓ pozornosť obracia k vecnej správnosti a presnosti správy, a to ako kritickou analýzou existujúcich textov, tak vlastnou produkciou a utváraním návyku overovať si čo naj dôkladnejšie všetky údaje

Obsahový štandard

Okruhy receptívnych činností

- Kritické čítanie a mediálny odkaz
- Interpretácia vzťahu mediálneho odkazu a reality
- Stavba mediálnej správy/odkazu
- Vnímanie autora mediálnej správy
- Fungovanie a vplyv médií v spoločnosti

Okruhy produktívnych činností

- Tvorba mediálneho odkazu
- Práca v realizačnom tíme

Výkonový štandard

V oblasti vedomostí, zručností a schopností: žiak sa učí

- osvojovať si schopnosti úspešne a samostatne sa zapojiť do mediálnej komunikácie;
- rozvíjať schopnosť analytického prístupu k mediálnym obsahom a kritického odstupu od nich;
- využívať potenciál médií ako zdrojov informácií, kvalitnej zábavy i naplnenia voľného času;
- pochopiť ciele a stratégie vybraných mediálnych obsahov;
- osvojovať si základné princípy vzniku významných mediálnych obsahov (zvlášť spravodajských);
- získať predstavy o role médií v kľúčových spoločenských situáciách a v demokratickej spoločnosti vôbec (vrátane právneho kontextu);
- vytvárať predstavu o úlohe médií v každodennom živote v regióne (v lokalite);
- viesť k rozoznávaniu platnosti a významu argumentov vo verejnej komunikácii;
- rozvíjať komunikačnú schopnosť, zvlášť pri verejnom vystupovaní a štylizácii písaného a hovoreného textu;
- využívať vlastné schopnosti v tímovej práci i v redakčnom kolektíve;
- prispôbiť vlastnú činnosť potrebám a cieľom tímu.

V oblasti postojov a hodnôt: žiak sa učí

- rozvíjať citlivosť voči stereotypom v obsahu médií i spôsobom spracovania mediálnych správ;
- viesť k uvedomovaniu si hodnoty vlastného života /zvlášť voľného času/ a zodpovednosti za jeho naplnenie;
- rozvíjať citlivosť voči predsudkom a zjednodušujúcim súdom o spoločnosti (zvlášť o menšinách), o jednotlivcovi;
- uvedomiť si možnosti slobodného vyjadrenia vlastných postojov a zodpovednosti za spôsob jeho formovania a prezentácie.

Tematické okruhy prierezovej témy

Mediálna výchova na úrovni základného vzdelávania obsahuje základné poznatky a zručnosti týkajúce sa médií a mediálnej komunikácie. Tematické okruhy mediálnej výchovy sa členia na tematické okruhy receptívnych činností a tematické okruhy produktívnych činností. Uvedené témy sa uskutočňujú prakticky prostredníctvom hier, cvičení, modelových situácií a diskusií.

Ciele tematických okruhov receptívnych činností:

- Kritické čítanie a vnímanie mediálnych správ – pestovať kritický prístup ku spravodajstvu a reklame, rozlišovať zábavné (bulvárne) prvky v oznamovaní od informatívnych a spoločensky významných prvkov, hodnotiť prvky v oznamovaní (výber slov a záberov), hľadať rozdiely medzi informatívnym, zábavným a reklamným oznámením, chápať podstatu mediálnej správy, objasňovať ciele a pravidlá mediálnej správy, identifikovať základné orientačné prvky v texte

- Interpretácia vzťahu mediálnej správy a reality – rozlišovať typy správ a ich funkcie, formulovať rozdiely medzi reklamou a správou a medzi „faktickými“ a „fiktívnymi“ obsahmi, pozorovať hlavné rysy reprezentatívnosti (rozlišovať realitu od médiami zapracovaných stereotypov ako reprezentantov reality), pochopiť vzťah medzi mediálnou správou a sociálnou skúsenosťou /rozlíšiť správu potvrdzujúcu predsudky a predstavy od správ vychádzajúcich zo znalosti problematiky a nezáujatého postoja/, identifikovať spoločensky významné hodnoty v texte, prvky signalizujúce hodnoty, o ktorú sa správa opiera, identifikovať medializovanú správu, opakované užívanie prostriedkov (v spravodajstve, reklame i zábave)
- Stavba mediálnej správy – na príkladoch spoznať pravidelnosť v usporiadaní medializovaných správ, zvlášť v spravodajstve (spravodajstvo ako rozprávanie, zostavovanie príspevkov podľa kritérií), pochopiť princípy zostavovania spravodajstva a ich identifikáciu, pozitívne princípy (význam a užitočnosť), poznať príklady stavby a usporiadania správ (porovnávanie titulných strán rôznych denníkov) a ďalších mediálnych správ (napríklad sklad a výber správy v časopisoch pre dospelých)
- Vnímanie autora mediálnych správ – identifikovať postoje a názory autora v mediálnej správe, výrazové prostriedky a ich uplatnenie pre vyjadrenie či zastrešenie názoru, postoje pre zámernú manipuláciu, prvky signalizujúce explicitné či implicitné vyjadrenie hodnotenia, výber a kombináciu slov, obrazov a zvukov z hľadiska zámeru a hodnotového významu
- Fungovanie a vplyv médií v spoločnosti – mať základný náhľad na organizáciu a postavenie médií v spoločnosti, poznať faktory ovplyvňujúce médiá, interpretovať vplyvy pôsobenia na ich správanie, pochopiť spôsoby financovania médií a ich dopady, analyzovať vplyv médií na každodenný život, spoločnosť, politický život a kultúru z hľadiska súčasnej a historickej perspektívy, analyzovať rolu médií v každodennom živote jednotlivca, vplyv médií na usporiadanie dňa, na rebríček konverzačných tém, na postoje a správanie, rozlišovať rolu médií v politickom živote (predvolebnú kampaň a jej význam), analyzovať vplyv médií na kultúru (úloha filmu a televízie v živote jednotlivca, rodiny, spoločnosti), pochopiť rolu médií v politických zmenách

Ciele tematických okruhov produktívnych činností:

- Tvorba mediálnej správy – rozlišovať uplatnenie a výber výrazových prostriedkov a ich kombinácie pre tvorbu vecne správnych a komunikačne (spoločensky i situačne) vhodných správ, analyzovať tvorbu mediálnej správy pre školský časopis, rozhlas, televíziu či internetové médium, technologické možnosti a ich ohrozenia
- Práca v realizačnom tíme – podieľať sa na tvorbe školského časopisu, rozhlasu, televízie či internetového média, osvojovať si kritériá utvárania tímu, stanoviť si ciele, časový harmonogram a delegovať úlohy a zodpovednosť, pochopiť faktory ovplyvňujúce prácu v tíme, spravodlivosť mediálnej produkcie

Prierezová téma sa uplatňuje hlavne v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, etická výchova a informatika, na škole vydávame školský časopis a žiaci svoje názory môžu prezentovať na nástenných tabuliach v priestoroch školy.

2.4.8 Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

Úlohou dopravnej výchovy je najmä pripraviť žiakov na bezpečný pohyb v cestnej premávke. Žiaci sa s ňou stretávajú aj na prvom aj na druhom stupni. Žiaci 4. ročníka navštevujú dopravné ihrisko v Ružomberku.

Táto prierezová téma je začleňovaná aj do rôznych školských súťaží a podľa záujmu žiakov sa žiaci zúčastňujú súťaže Bezpečne na bicykli.

Ciele:

- Pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného predpismi
- Formovať mravné vedomie a správanie sa pri chôdzi a v cestnej premávke
- Osvojiť si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke
- Naučiť sa vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti
- Aplikovať návyky v praktickom živote
- Zvládnuť techniku chôdze a jazdu na bicykli v cestnej premávke
- Prakticky zvládnuť základy údržby bicykla
- Uvedomiť si význam technických podmienok dopravy

Prierezová téma sa realizuje aj počas školy v prírode, lyžiarskeho výcviku a záujmových útvarov.

2.4.9 Ochrana života a zdravia

Ochrana života a zdravia je dominantná na hodinách prírodovedy, ale zasahuje aj do ostatných prírodovedných a výchovných predmetov. Ako prierezová téma sa realizuje predovšetkým prostredníctvom didaktických hier na prvom stupni a účelových cvičení a druhom stupni ZŠ.

Cieľom ochrany života a zdravia je formovať pozitívny vzťah žiakov k problematike ochrany nielen svojho zdravia a života, ale aj zdravia a života iných ľudí, poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické skúsenosti a zručnosti v sebaochrane, poskytovaní prvej pomoci, formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách:

- riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana;
- zdravotná príprava;
- pohyb a pobyt v prírode.

Ciele:

- Osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života
- Komunikovať v rozličných prostrediach a situáciách ohrozujúcich zdravie a život človeka
- Naučiť sa prežiť v mimoriadnej udalosti a v čase vyhlásenia mimoriadnej situácie

Tematické okruhy a jednotlivé témy sú zahrnuté v plánoch didaktických hier a účelového cvičenia v aktuálnom školskom roku.

2.4.10 Regionálna výchova a ľudová kultúra

Regionálna výchova a ľudová kultúra sa realizuje najmä prostredníctvom zvýšenej dotácie hodín v predmetoch dejepis, geografia, vlastiveda a prírodoveda vo forme rozširujúceho učiva. Je tiež realizovaná formou regionálnych exkurzií a výletov po Liptove, spracovaním a prezentáciou projektov, prezentáciou žiakov na súťažiach (napr. spevácke súťaže) a vystúpeniach.

Regionálna výchova je prostriedok zámerného spoznávania regiónu s cieľom vytvárania si pozitívneho vzťahu k jeho prírodným a kultúrnym hodnotám a vzťahu k vlasti a je zároveň významným prvkom formovania národného vedomia. Pre rozvoj dieťaťa zohráva významnú úlohu teda najbližšie prostredie, ktoré vplýva na jeho kognitívny, afektívny i psychomotorický vývin.

Ciele:

- formovať u detí pozitívny vzťah k svojej obci, k regiónu, k národu a vlasti prostredníctvom poznania miestnej krajiny, jej histórie, kultúre a tradícií, prostredníctvom formovania národného povedomia u detí
- formovať u detí pozitívny vzťah k svojej obci, k regiónu, k národu a vlasti prostredníctvom poznania miestnej krajiny, jej histórie, kultúre a tradícií, prostredníctvom formovania národného povedomia u detí
- formovať u detí pozitívny vzťah k prírodnému bohatstvu vlastnej obce cez poznávanie prírody a jej hodnôt
- formovať u detí pozitívny vzťah ku kultúrnym hodnotám obce, ktoré sú zhmotnené nielen v prejavoch tradičnej kultúry, ale i v regionálnej literatúre a umeleckých dielach
- k prírodným, historickým a kultúrnym hodnotám prostredníctvom ich spoznávania a osvojovania si hudobných, spevných, tanečných, či remeselných zručností pri dodržaní viazanosti na región

Prierezová téma je začlenená najmä do vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra učí žiaka vnímať a chápať hodnoty umenia, kultúry, kultúrnej tradície a vyjadrovať sa rôznymi umeleckými prostriedkami vizuálneho, dramatického, hudobného umenia, písaného a hovoreného slova. Obsah vzdelávacej oblasti je realizovaný prostredníctvom vyučovacích predmetov výtvarná a hudobná výchova.

Plán rozvoja regionálnej výchovy na I. stupni ZŠ s MŠ Lisková vychádza z edukačnej činnosti, ktorá je zameraná na to, aby žiaci v rámci regionálnej výchovy spoznali históriu a kultúru vlastnej obce na funkčné využívanie historických regionálnych ukážok –

- *Môj rodný kraj* – moja obec, v ktorej žijem (príbehy o rodákoch, história – osídlenie),
- *Tradičná ľudová kultúra* – spoznávanie tradičných ľudových remesiel, tradičné jedlá, spoznávanie staveľských pamiatok v regióne – poznatky využiť vo výtvarnom zobrazovaní,
- *Tvorba zbierky ľudovej hudobnej kultúry* – piesne, zvyky regiónu, poznávanie vyčítaniek, hádaniek, básní, ľudovej piesne, tanec, ľudové kroje (hudobný, pohybový prejav).

Najdôležitejším cieľom zaradenia regionálnej výchovy je vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov.

2.4.11 Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na vytváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov v súlade s etickými normami a vedeckými poznatkami o rodinnom živote.

Ciele:

- Osvojiť si základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti
- získať základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov manželstva a rodičovstva
- osvojiť si zásady bezpečného správania a porozumieť rizikám v oblasti sexuality
- naučiť sa uprednostňovať základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom každodennom živote

Prierezová téma je realizovaná aj na triednických hodinách, aktivitami a besedami s danou tematikou, škola spolupracuje s materskou školou.

2.5 OSOBITOSTI A PODMIENKY NA VÝCHOVU A VZDELÁVANIE ŽIAKOV SO ZDRAVOTNÝM ZNEVÝHODNENÍM A ŽIAKOV S NADANÍM

V zmysle platnej legislatívy je žiak so zdravotným znevýhodnením a žiakov s nadaním, ktorý má zariadením výchovného poradenstva a prevencie diagnostikované špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby.

Špeciálnou výchovno-vzdelávacou potrebou je požiadavka na úpravu podmienok (obsahu, foriem, metód, prostredia a prístupov) vo výchove a vzdelávaní pre žiaka. Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajú zo zdravotného znevýhodnenia alebo nadania alebo vývinu žiaka v sociálne znevýhodňujúcom prostredí, ktorých zohľadnenie mu zabezpečí rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj schopností, osobnosti, ako aj dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti.

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je spravidla:

- a) žiak so zdravotným znevýhodnením, t. j.
 - žiak so zdravotným postihnutím (s mentálnym postihnutím, so sluchovým postihnutím, so zrakovým postihnutím, s telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami, s viacnásobným postihnutím);
 - žiak chorý alebo zdravotne oslabený, žiak s vývinovými poruchami (poruchou aktivity a pozornosti, s vývinovou poruchou učenia, žiak s poruchou správania);
- b) žiak zo sociálne znevýhodneného (znevýhodňujúceho) prostredia;
- c) žiak s nadaním.

Na efektívne vzdelávanie potrieb žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami škola zabezpečuje:

- a) včasnú špeciálnopedagogickú diagnostiku, vzdelávanie podľa individuálneho vzdelávacieho programu, individuálnu a skupinovú prácu, používanie špeciálnych metód a foriem vyučovania, úpravu vzdelávacieho obsahu, špecifický postup v

hodnotení vzdelávacích výsledkov, úzku spoluprácu s rodičmi a ďalšie, v závislosti od individuálnej potreby konkrétneho žiaka, vyplývajúcej z odbornej diagnostiky;

- b) materiálne vybavenie, ktoré zahŕňajú špeciálne učebnice, špeciálne vyučovacie pomôcky, kompenzačné pomôcky, prístroje, úpravu prostredia;
- c) odborný servis školského špeciálneho pedagóga;
- d) finančné zdroje na zabezpečenie špeciálnych materiálnych, odborných a personálnych podmienok;
- e) pomoc žiakovi zo strany pedagogického asistenta.

Pri práci so žiakmi so zdravotným znevýhodnením a žiakov s nadaním škola spolupracuje s odporúčanými poradenskými centrami. Celú činnosť koordinuje školský poradca v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom.

Pri integrácii škola postupuje podľa platných legislatívnych postupov aktualizovaných podľa MŠ SR. Podľa štátnych vzdelávacích programov sa realizuje výchovno-vzdelávací proces v určenom predmete počas špeciálnopedagogickej intervencie.

Podmienkou zdokonaľovania práce s týmito žiakmi je priebežné vzdelávanie sa všetkým pedagógov v tejto oblasti a ich dôsledný prístup k týmto žiakom. Žiaci zo SZP sú zvýhodnení pri platení poplatkov v ŠKD a ŠJ.

Počet žiakov so zdravotným znevýhodnením a žiakov s nadaním je uvedený v prílohe.

2.5.1 Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením

Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením sa uskutočňuje v triedach spolu s ostatnými žiakmi školy, ak je to potrebné, podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

Základné podmienky vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením v bežných triedach školy:

- zabezpečiť odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky zodpovedajúce individuálnym potrebám žiaka so zdravotným znevýhodnením a tiež systematickú spoluprácu školy so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie alebo špeciálnou školou;
- vypracovať individuálny vzdelávací program pre integrovaného žiaka, za ktorý zodpovedá triedny učiteľ v spolupráci s vyučujúcim daného predmetu, školským špeciálnym pedagógom a školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie;
- vyučovať za pomoci školského špeciálneho pedagóga a pedagogického asistenta žiakov so zdravotným znevýhodnením individuálne alebo v skupinkách na vyučovaní alebo mimo triedy, pričom obsah, formy a postup vyučovania sa konzultuje s príslušným učiteľom;

Kompletný obsah a špecifiká vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením sa nachádzajú v príslušných vzdelávacích programoch zverejnených na webovom sídle Štátneho pedagogického ústavu.

2.5.2 Výchova a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Sociálne znevýhodnené (znevýhodňujúce) prostredie (ďalej aj „SZP“) definujeme ako „prostredie, ktoré vzhľadom na sociálne (jazykové, kultúrne) podmienky neposkytuje dostatok primeraných podnetov pre kognitívny rozvoj dieťaťa a nepodporuje jeho efektívnu socializáciu a osobnostný rozvoj“.

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je znížiť alebo odstrániť potenciálne hendikepy, ktoré vyplývajú z tohto znevýhodnenia tak, aby sa vytvorili podmienky pre efektívne vzdelávanie a zabezpečil sa ich rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelaniu.

Možnosti kompenzácie znevýhodňujúceho prostredia v škole:

- prispôbenie metód a postupov pri vzdelávaní tak, aby sa eliminovali a kompenzovali obmedzenia žiaka spôsobené znevýhodňujúcim prostredím, využívanie individuálneho prístupu;
- včasné riešenie vzdelávacích problémov, využívanie pomoci asistenta učiteľa a iné dostupné možnosti pomoci odborníkov;
- motivovanie a vytváranie podmienok pre žiakov zo SZP a ich rodičov pre pravidelnú dochádzku na vyučovanie;
- príprava aktivít, v ktorých môžu žiaci prejsť a uplatniť svoje schopnosti;
- nižší počet žiakov triede.

Vzdelávanie žiakov zo SZP sa uskutočňuje v bežných triedach (spoločne s ostatnými žiakmi triedy). V prípade potreby škola môže využiť individuálny vzdelávací program pre konkrétneho žiaka (vypracovaný na jeden, viacero alebo aj všetky predmety). Tento program vypracúva triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom, prípadne ďalšími zainteresovanými odbornými pracovníkmi podľa potreby.

2.5.3 Výchova a vzdelávanie žiakov s nadaním

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním je dosiahnuť optimálny rozvoj ich nadania a pripraviť ich na tvorivé využitie tohto nadania v prospech spoločnosti. Okrem rozvoja výkonových charakteristík nadania je potrebné venovať rovnakú pozornosť aj osobnostnému rozvoju nadaných žiakov, najmä v oblasti ich emocionality a sociálnych vzťahov.

Výchova a vzdelávanie žiakov s nadaním sa uskutočňuje v bežnej triede spolu s ostatnými žiakmi školy (školská integrácia).

Žiaci tried podľa ods. 3 písm. a) a b) môžu časť vyučovania absolvovať mimo týchto tried spolu s ostatnými žiakmi školy. Žiaci s nadaním vzdelávaní v triedach podľa ods. 3 písm. d) postupujú podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu. Pre nadaného žiaka, ktorý je vzdelávaný v bežnej triede základnej školy alebo osemročného gymnázia (integrované vzdelávanie) treba vypracovať individuálny vzdelávací program.¹¹ Ak je v triede integrovaná skupina nadaných žiakov s rovnakým druhom nadania, môžu byť individuálne vzdelávacie programy všetkých týchto žiakov rovnaké.

Vo všetkých organizačných formách vzdelávania postupujú nadaní žiaci, ktorí majú okrem nadania špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajúce zo zdravotného znevýhodnenia alebo sociálne znevýhodneného prostredia, podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý má okrem rozvoja nadania zabezpečiť aj kompenzáciu obmedzení žiaka. Pri jeho

príprave spolupracuje triedny učiteľ s príslušným odborným zamestnancom zariadenia výchovného poradenstva a prevencie. Ak je nadaný žiak súčasne žiakom so zdravotným znevýhodnením, môže byť do jeho vzdelávania zapojený aj asistent učiteľa.

Škola vytvára pre žiakov s nadaním špecifické podmienky pre úspešné rozvíjanie ich nadania a optimalizáciu vývinu ich osobnosti:

- špecifikovať v individuálnom vzdelávacom programe ciele vzdelávania s ohľadom na druh a stupeň rozvíjaného nadania a na potrebu všestranného osobnostného rozvoja nadaných žiakov;
- zabezpečiť vzdelávanie nadaných žiakov materiálne, metodicky i personálne;
- spolupracovať so psychológom, v prípade umelecky nadaných žiakov s odborným pedagógom konkrétnej umeleckej disciplíny a športovo nadaných žiakov so športovým trénerom;
- akceptovať nadaných žiakov a rešpektovať špecifiká ich osobností a správania;
- dbať na všestranný rozvoj osobnosti nadaných žiakov, a to v oblasti pohybovej, kognitívnej, motivačnej, vôľovej, emocionálnej, sociálnej i v oblasti manuálnych zručností;
- zamestnávať žiakov zmysluplne, zadávať im stimulujúce úlohy a využívať pedagogické postupy zamerané na rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiakov, napr. projektové vyučovanie;
- akceptovať vlastné postupy žiakov, ktoré vedú k žiaducim výsledkom, aj keď sa líšia od bežne používaných;
- viesť žiakov k realistickému hodnoteniu vlastných schopností i výsledkov svojej práce;
- viesť žiakov k vzájomnej spolupráci.

3. VNÚTORNÝ SYSTÉM KONTROLY A HODNOTENIA

Vnútorný systém hodnotenia kvality zameriavame na 3 oblasti:

1. hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov práce žiakov;
2. vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov;
3. hodnotenie školy.

Všetky ukazovatele sú vyhodnocované na zasadnutiach pedagogických rád a pravidelných hodnoteniach, sumárne výsledky sú zahrnuté v správe o výchovno-vzdelávacích výsledkoch v danom školskom roku.

3.1 HODNOTENIE VZDELÁVACÍCH VÝSLEDKOV PRÁCE ŽIAKOV

Cieľom hodnotenia je poskytnúť žiakom a zákonným zástupcom spätnú väzbu, aké sú pokroky žiaka a v čom sú jeho rezervy. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je ohodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami, prioritou je individualita žiaka.

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať zo zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov a metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Spôsob hodnotenia prerokováva pedagogická rada a schvaľuje riaditeľ školy na začiatku školského roka.

Žiaci a rodičia sú na začiatku školského roka oboznámení s kritériami hodnotenia v danom predmete, tiež s kritériami hodnotenia správania.

Spätná väzba je uskutočňovaná prostredníctvom nahliadnutia do písomných prác, pohovorom s vyučujúcim, klasifikačným záznamom, žiackou knižkou, elektronickou žiackou knižkou, priebežným hodnotením na vyučovacích hodinách z jednotlivých predmetov a celkovým hodnotením na konci školského roka.

3.2 HODNOTENIE ŠKOLY

Systém evalvácie a autoevalvácie je pre školu z hľadiska jej ďalšieho napredovania veľmi dôležitý a jeho cieľom je, aby žiaci a ich rodičia získali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako škola plní svoje poslanie, ako dosahuje ciele, ktoré sú na žiakov kladené v ŠVP a v ŠkVP.

Monitorujeme pravidelne:

- podmienky na vzdelanie;
- prostredie – klímu školy;
- priebeh vzdelávania – vyučovací proces - metódy a formy vyučovania;
- úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami;
- výsledky vzdelávania;
- riadenie školy;
- úroveň výsledkov práce školy.

Indikátory hodnotenia školy

- vzdelávacie výsledky;
- výsledky v oblasti výchovy;
- úspešnosť žiakov po absolvovaní vzdelania na našej škole;
- využitie pracovného času;
- kvalita vyučovacieho procesu;
- spokojnosť žiakov;
- spokojnosť rodičov;
- spokojnosť učiteľov;
- spolupráca s miestnou komunitou;
- prezentácia prác žiakov na verejnosti;
- spolupráca so zriaďovateľom.

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy

- pracovné porady, pedagogické rady;
- spolupráca s Radou školy;
- spolupráca so zriaďovateľom;
- vzájomné hospitácie;
- hodnotenie pedagogických zamestnancov;
- dotazníky pre žiakov a rodičov;
- otvorené hodiny pre rodičov;
- pohovory s rodičmi;
- analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, olympiádach;
- úspešnosť našich žiakov na nimi vybratých školách;
- SWOT analýza.

Výsledky jednotlivých evaluačných a autoevaluačných zistení slúžia pre vyhodnotenie súčasného stavu a jeho porovnanie s poslednými zisteniami, ktoré umožnia korigovať ďalší rozvoj školy.

V zmysle Vyhlášky MŠ SR č. 435/2020 vypracováva škola každý rok tzv. Správu o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach za príslušný školský rok. Správa podáva komplexné informácie a zhodnotenie práce školy za jeden školský rok, je prerokovaná na pedagogickej rade, predkladá sa rade školy a zriaďovateľovi.

4. ŠKOLSKÝ UČEBNÝ PLÁN

4.1 VZDELÁVACIE ŠTANDARDY

Vzdelávacie štandardy vymedzujú požiadavky, ktoré majú žiaci splniť v rámci konkrétneho časového intervalu – ročníka, stupňa. Tieto požiadavky sú formulované ako kompetencie, ktorých súčasťou sú vedomosti, spôsobilosti, zručnosti, postoje a hodnoty v kontexte vymedzeného obsahu vzdelávania. Obsahujú štruktúru učebných cieľov, výkonové požiadavky a vymedzený rámcový učebný obsah v jednotlivých predmetoch s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

Vzdelávacie štandardy pre 1. a 2. stupeň tvoria samostatnú prílohu Školského vzdelávacieho programu.

4.2 POZNÁMKY

V súlade s vyhláškou MŠVVaŠ SR č. 223/2022 o základnej škole realizujeme organizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu nasledovne:

- a) Vyučovacia hodina trvá 45 minút, vyučujúci má právo zvoliť si aj vlastnú organizáciu vyučovania – projektové vyučovanie, spojenie v danom predmete do dvojhodinového celku, exkurzia.
- b) Maximálne počty žiakov v triedach:
 - prvý ročník 22 žiakov;
 - druhý až štvrtý ročník 25 žiakov;
 - piaty až deviaty ročník 29 žiakov;
- c) Počet skupín a počet žiakov v skupine je určený podľa priestorových, personálnych a finančných podmienok školy, podľa charakteru činnosti žiakov, podľa náročnosti predmetu s ohľadom na požiadavky ochrany zdravia a bezpečnosti práce.
- d) Cudzí jazyk – na vyučovanie cudzích jazykov vytvárame skupiny v rámci jedného ročníka s maximálnym počtom podľa organizačných a finančných možností školy v danom školskom roku. Ako prvý cudzí jazyk vyučujeme anglický jazyk a ako druhý cudzí jazyk nemecký jazyk podľa záujmu zákonných zástupcov žiakov.
- e) Telesná a športová výchova:
 - triedy na prvom stupni nedelíme z dôvodu počtu žiakov;
 - triedy na druhom stupni sa delia a spájajú v ročníku na skupiny chlapcov a dievčat, najvyšší počet žiakov v skupine je 25, spájame skupiny dievčat a chlapcov z po sebe nasledujúcich ročníkov.
- f) Technika – z dôvodu presunu do dielní v prenajatých priestoroch dané hodiny spájame do dvojhodinových celkov, podľa personálno-odborných a materiálno-technických podmienok školy vo vyučovacom predmete Technika sú zastúpené témy Technika a ekonomika domácnosti.
- g) Informatika - na vyučovanie informatiky vytvárame skupiny v rámci jedného ročníka s maximálnym počtom podľa organizačných a finančných možností školy v danom školskom roku, z organizačných dôvodov sa môže spájať do dvojhodinových celkov.

- h) Výtvarná výchova je realizovaná v odbornej učebni, čo vyžaduje presun žiakov, a preto môžu byť hodiny spájané do dvojhodinových celkov.
- i) Etická výchova, náboženská výchova – pri nižšom počte možno spájať aj žiakov rozličných ročníkov. Ak si žiak vyberie predmet, navštevuje ho bez zmeny počas celého školského roka.

Delenie tried v aktuálnom školskom roku na jednotlivých predmetoch je uvedené v prílohe.

j) Maximálny počet vyučovacích hodín

- pre žiakov prvého ročníka	22
- pre žiakov druhého ročníka	23
- pre žiakov tretieho ročníka	25
- pre žiakov a štvrtého ročníka	26
- pre žiakov piateho ročníka	27
- pre žiakov šiesteho ročníka	29
- pre žiakov siedmeho až deviateho ročníka	30

- k) Voliteľné hodiny škola použila na dotvorenie ŠkVP tak, že zvýšila časovú dotáciu v jednotlivých učebných predmetoch pri zachovaní obsahu a tiež pre zavedenie anglického jazyka v 1. a 2. ročníku.

Časová dotácia bola zvýšená v predmete slovenský jazyk a literatúra v 1., 3., 4. a 7. a 9. ročníku, matematika v 2., 5., 6., 7., 8. a 9. ročníku, prírodoveda v 3. ročníku, výtvarná výchova a telesná a športová výchova v 2., 5. a 6. ročníku, biológia v 6. ročníku a, nemecký jazyk v 7. a 8. ročníku, anglický jazyk v 9. ročníku, finančná gramotnosť v 9. ročníku a občianska náuka v 9. ročníku.

- l) Škola môže pri tvorbe ŠkVP rozdeliť hodinové dotácie a vzdelávacie štandardy na celý stupeň vzdelávania pri zachovaní postupnosti a celkového počtu vyučovacích hodín.
- m) Pri prestupe žiaka škola zohľadní žiakovi zistené odlišnosti a ich kompenzáciu v priebehu jedného školského roka.
- n) Podľa rámcového učebného plánu sa vzdelávajú aj žiaci so zdravotným znevýhodnením, ktorí sú v triede začlenení v rámci školskej integrácie, a to s uplatnením špecifik.

Práva a povinnosti žiakov, zákonných zástupcov, organizácia vyučovania, BOZ je v súlade so Školským poriadkom.

Organizácia činností zameraných na výchovu, vzdelávanie a prevádzku je v súlade s platnou legislatívou a internými smernicami.

Celoslovenské testovanie žiakov 5. a 9. ročníka základných škôl sa uskutoční podľa pokynov pre daný školský rok z predmetov matematika a slovenský jazyk a literatúra.

4.3 RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN 1.STUPEŇ

Vzdelávacia oblasť	Predmet	ŠkVP	ŠkVP	ŠkVP	ŠkVP
		1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	10	8	8	8
	Anglický jazyk	1	1	3	3
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	5	4	4
	Informatika			1	1
Človek a príroda	Prvouka	1	2		
	Prírodoveda			2	2
Človek a spoločnosť	Vlastiveda			1	2
Človek a hodnoty	Etická/Náboženská výchova	1	1	1	1
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie			1	1
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	2	2	1	1
	Hudobná výchova	1	1	1	1
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	3	2	2
Spolu		22	23	25	26

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM
Základná škola s materskou školou, Ulica pod Chočom 550, 034 81 Lisková

Voliteľné hodiny podľa ŠVP v jednotlivých ročníkoch zvyšujú časovú dotáciu v jednotlivých učebných predmetoch pri zachovaní obsahu alebo sú použité na zavedenie predmetu:

Vzdelávacia oblasť	Predmet	1. ročník		2. ročník		3. ročník		4. ročník	
		ŠVP	ŠkVP	ŠVP	ŠkVP	ŠVP	ŠkVP	ŠVP	ŠkVP
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	9	10	8	8	7	8	7	8
	Anglický jazyk	-	1	-	1	3	3	3	3
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	4	4	5	4	4	4	4
	Informatika	-	-	-	-	1	1	1	1
Človek a príroda	Prvouka	1	1	2	2	-	-	-	-
	Prírodoveda	-	-	-	-	1	2	2	2
Človek a spoločnosť	Vlastiveda	-	-	-	-	1	1	2	2
Človek a hodnoty	Etická/Náboženská výchova	1	1	1	1	1	1	1	1
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	-	-	-	-	1	1	1	1
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	2	2	2	2	1	1	1	1
	Hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	3	2	2	2	2
voliteľné hodiny	--	2	0	3	0	2	0	1	0
Spolu		22	22	23	23	25	25	26	26

4.4 RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN 2.STUPEŇ

Vzdelávacia oblasť	Predmet	ŠkVP	ŠkVP	ŠkVP	ŠkVP	ŠkVP
		5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	5	5	5	5	6
	Anglický jazyk	3	3	3	3	4
	Nemecký jazyk	-	-	2	2	-
Matematika a práca s informáciami	Matematika	5	5	5	5	6
	Informatika	1	1	1	1	-
	Finančná gramotnosť	-	-	-	-	1
Človek a príroda	Fyzika	-	2	1	2	1
	Chémia	-	-	2	2	1
	Biológia	2	2	2	1	1
Človek a spoločnosť	Dejepis	1	1	1	1	2
	Geografia	2	1	1	1	1
	Občianska náuka	-	1	1	1	2
Človek a hodnoty	Etická / náboženská výchova	1	1	1	1	1
Človek a svet práce	Technika	1	1	1	1	1
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	2	2	1	1	1
	Hudobná výchova	1	1	1	1	-
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	3	3	2	2	2
Spolu		27	29	30	30	30

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM
Základná škola s materskou školou, Ulica pod Chočom 550, 034 81 Lisková

Voliteľné hodiny podľa ŠVP v jednotlivých ročníkoch zvyšujú časovú dotáciu v jednotlivých učebných predmetoch pri zachovaní obsahu:

Vzdelávacia oblasť	Predmet	5. ročník		6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník	
		ŠVP	ŠkVP	ŠVP	ŠkVP	ŠVP	ŠkVP	ŠVP	ŠkVP	ŠVP	ŠkVP
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	5	5	5	5	4	5	5	5	5	6
	Anglický jazyk	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4
	Nemecký jazyk	-	-	-	-	0	2	0	2	0	0
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	5	4	5	4	5	4	5	5	6
	Informatika	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-
	Finančná gramotnosť	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Človek a príroda	Fyzika	-	-	2	2	1	1	2	2	1	1
	Chémia	-	-	-	-	2	2	2	2	1	1
	Biológia	2	2	1	2	2	2	1	1	1	1
Človek a spoločnosť	Dejepis	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
	Geografia	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1
	Občianska náuka	-	-	1	1	1	1	1	1	1	2
Človek a hodnoty	Etická / náboženská výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Človek a svet práce	Technika	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1
	Hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	3	2	3	2	2	2	2	2	2
Voliteľné hodiny		3	0	4	0	4	0	3	0	5	0
Spolu		27	27	29	29	30	30	30	30	30	30

5. PRÍLOHY

1. Skladba pedagogických zamestnancov ZŠ Lisková
2. Počet žiakov a delenie tried
3. Učebné osnovy 1.stupeň
4. Učebné osnovy 2. stupeň
5. Konceptia finančnej gramotnosti
6. Konceptia čitateľskej gramotnosti
7. Konceptia environmentálnej výchovy
8. Konceptia prevencie obezity
9. Konceptia prevencie extrémizmu a intolerancie
10. Konceptia regionálnej výchovy
11. Konceptia rozvoja zručností pre online vzdelávanie

Príloha č.1

Skladba pedagogických zamestnancov

Riaditeľ školy: Ing. Renáta Galanová / <i>matematika, fyzika</i> /	RG
Zástupca RŠ: PhDr. Marta Salvová / <i>slovenský jazyk, dejepis</i> /	MS
Školský poradca: Mgr. Miroslava Šulíková / <i>občianska náuka, náboženská výchova</i> /	MŠ
Špeciálny pedagóg: PaedDr. Mgr. Lívia Salvová / <i>špeciálny ped.</i> /	LS
Pedagogickí asistenti: Bc. Denisa Veselovská	DV
Mgr. Martina Kútniková	MK
Mgr. Lucia Fábryová	LF
Bc. Kristína Holomáňová	KH
Triedni učitelia:	
1. ročník: Mgr. Vladimíra Kudlová / <i>1.-4.r.</i> /	VK
2. ročník: Mgr. Dana Kulichová / <i>1.-4.r.</i> /	DK
3. ročník: Mgr. Simona Bančejová / <i>1.-4.r.</i> /	SB
4. ročník: Mgr. Andrea Štrbinová / <i>1.-4.r.</i> /	AŠ
5. ročník: Mgr. Lucia Jacková / <i>slovenský jazyk, anglický jazyk</i> /	LJ
6. ročník: Mgr. Lucia Koniarová / <i>nemecký jazyk, telesná výchova</i> /	LK
7. ročník: Mgr. Miroslava Šulíková / <i>občianska náuka, náboženská výchova</i> /	MŠ
8. ročník: Mgr. Lucia Cádriková / <i>matematika, informatika</i>	LC

9. ročník: Mgr. Jana Forgáčová /1.-4.r./	JF
Ostatní vyučujúci:	
Mgr. Daniel Beňuch/náboženská výchova/	DB
Mgr. Eva Holdošová/anglický jazyk /	EH
Mgr. Martina Martonová /geografia, biológia/	MM
Mgr. Lucia Fábryová/biológia, výtvarná výchova/	LF
Vychovávateľky:	
Veronika Škvarnová/vychovávateľ/	VŠ
Mgr. Mária Lesáková/slovenský jazyk, výtvarná výchova/	ML

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM
 Základná škola s materskou školou, Ulica pod Chočom 550, 034 81 Lisková

učiteľ	Slovenský jazyk a literatúra - SJL	Anglický jazyk - ANJ	Nemecký jazyk - NEJ	Prvouka - PRV	Prírodoveda - PDA	Vlastiveda - VLA	Fyzika - FYZ	Chémia - CHE	Biológia - BIO	Dejepis - DEJ	Geografia - GE G	Občianska náuka - OBN	Etická výchova - ETV	Náboženská výchova - katolícka - NBV	Náboženská výchova - evanjelická - NBV	Matematika - MAT	Informatika - INF	Pracovné vyučovanie PVC	Technika – THD	Výtvarná výchova - VYV	Hudobná výchova - HUV	Telesná a športová výchova - TSV	Finančná gramotnosť	Spolu
DB															2									2
SB	8	4			2	1										4		1		1		2		23
RG							1									6								7
LJ	21	3																						24
LK			7																			16		23
EH		23																						23
VK	10			1												4	3			2		2		22
DK	8	4		2									2			5						3		24
AŠ	8				2	2										4		1		4		2		23
LC							3									15	5							23
JF																5			1	4	8			18
MS	5									6													1	12
MM								5			6													11
MŠ												5		9						7				21
LF							2		8												2			12
spolu	60	34	7	3	4	3	6	5	8	6	6	5	2	9	2	43	8	2	8	13	8	25	1	268
odb	60	30	7	3	4	3	1	0	8	6	6	5	2	9	2	38	5	2	0	13	8	25	1	242
neodb	0	4	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0	0	0	0	5	3	0	8	0	0	0	0	30

Príloha č.2

Delenie tried v školskom roku 2023/2024

Delenie tried na skupiny je v súlade s vyhláškou č. 223/2022 o základnej škole a s organizačnými podmienkami školy.

Anglický jazyk

3. ročník	1.sk/2.sk
4. ročník	1.sk/2.sk
6. ročník	dievčatá/chlapci – 2 hodina
8. ročník	dievčatá/chlapci – 2 hodina

Telesná a športová výchova

5. ročník + 6. ročník	dievčatá
5. ročník	chlapci
6. ročník	chlapci
7. ročník + 8. ročník	dievčatá/chlapci

Informatická výchova

4. ročník	1. a 2.sk
8. ročník	1. a 2.sk

Technika

6. ročník	1. a 2.sk
7. ročník	1. a 2.sk
8. ročník	1. a 2.sk

Výtvarná výchova

7. ročník – celá trieda – dvojhodinový blok

Náboženská výchova

1. ročník	rím.kat/evanj/ETV
2. ročník	rím.kat/evanj/ETV
3. ročník	rím.kat/evanj/ETV
4. ročník	rím.kat/evanj/ETV
5. ročník	rím.kat/evanj/ETV
6. ročník	rím.kat/evanj/ETV
7. ročník	rím.kat/evanj/ETV
8. ročník	rím.kat/evanj/ETV
9. ročník	rím.kat/evanj

Počet žiakov

Trieda	Počet chlapcov	Počet dievčat	Spolu
1	14+1	7	21+1
2	10	7	17
3	7	14	21
4	13+1	12	25 +1
5	9	6	15
6	14	5	19
7	12	6	18
8	10	10	20
9	4	6+1	11+1
spolu	93+2	73+1	166+3

Počet žiakov zdravotným znevýhodnením a žiakov s nadaním: 21, z toho:

- počet žiakov integrovaných: 16

- počet žiakov integrovaných s potrebou asistenta učiteľa: 12

Počet žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia: 1

Počet nadaných žiakov: 0

Školský vzdelávací program vydáva riaditeľka po prerokovaní v Pedagogickej rade školy a v Rade školy.

Prerokované Pedagogickou radou: 2015

V Liskovej dňa 2015

.....
riaditeľka ZŠ s MŠ Lisková

V Liskovej dňa 2015

.....
za Radu školy

Oboznámený zriaďovateľ:

V Liskovej dňa 2015

.....
starosta obce